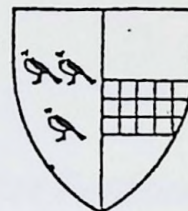

WUUSTWEZEL

PROVINCIE ANTWERPEN
ARRONDISSEMENT ANTWERPEN

GEMEENTE

WUUSTWEZEL

Mesalia

II

"Non est mortale quod opto."

(Schr. Peeter van Beeck, 1-1 1-1 1-1)

1-1 1-1 1-1 Schepenbrieven 1637)

HEEMKUNDIGE KRING VAN WUUSTWEZEL

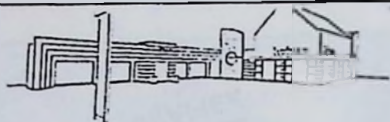
CAFE 'T POSTHUIS OPROEP

*Harry is nog steeds op zoek naar alles wat met het Posthuis
en kruiswegkermis voor 1987 te maken heeft, zoals
(kermis)foto's, straffe verhalen, affiches en
krantenartikels. Zonder de hulp van de Wezelse
cafégangers zal ik nooit de geschiedenis van 't Posthuis
kunnen schrijven.
Help mij!*

Tel : 03-669.89.79

harry@zp.be

retro en klassiek, naast tijdloos design

meubelhuis Hofman

Bredabaan 397-399 B-2990 Wuustwezel
Tel. 03 669 62 35 (NL. 00-32 3 669 62 35)
Fax 03 669 75 39 (NL. 00-32 3 669 75 39)
e-mail: info@hofman-meubelen.com
website: www.hofman-meubelen.com

Open:
dinsdag t/m vrijdag van 9 tot 12 en van 13 tot 20 uur.
Zaterdag en zondag van 10 tot 18 uur doorlopend.
Maandag gesloten.

Agentschap KREDIET AAN DE NIJVERHEID

Hugo CHANTRAIN BVBA

Bredabaan 419 B
2990 Wuustwezel

BANK EN VERZEKERINGEN

tel. 03/669 67 44

FORTIS

De KN-agent:
uw privé-bankier én verzekeraar

Vakkundig advies in sportschoenen,
kleding, ...

Voetmeting,
loopband / camera
RS Footscan

Eigen sportorthopedisch atelier:
sportsteunzolen, herstellingen

BREDABAAN 317 2990 WUUSTWEZEL

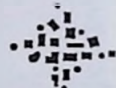
Tel : 03 / 669 92 53

www.top-running.com

**Beter,
daar gaan
we voor.**

De medewerkers
van Fortis Bank.

FORTIS BANK
Bredabaan, 458
2990 Wuustwezel
Tel: 03/690.03.50
Fax: 03/690.03.58

FORTIS
BANK

WIE HEEFT HET VOOR U IN Wuustwezel ?

KBC Bank & Verzekering

Bredabaan 433

2990 Wuustwezel

tel. (03) 690 04 00 - fax (03) 690 04 01

KBC Bank & Verzekering

Dorpsstraat 95

2990 Wuustwezel

tel. (03) 669 63 78 - fax (03) 669 50 27

KBC Verzekeringen

Ruts 8/3A, Bredabaan 474

2990 Wuustwezel

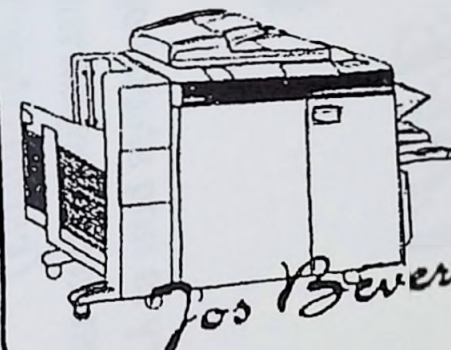
tel. (03) 669 94 94 - fax (03) 669 95 95

Bank &
Verzekering

We hebben het voor u.

DE LOMA

Helhoekweg 7 - Hoek 32 - 2310 Rijkvorsel
Tel.: (03) 314.81.27 - Fax: (03) 314.24.23
H.R. Turnhout 066 373 - B.T.W Nr. : BE 767 113 513
Fortis 001- 2169099-61

Taverne 't Dorp

Dorpsstraat 111 2990 Wuustwezel

Tel: 03 / 663 33 20

Dorpsstraat
2990 Wuustwezel
Tel. 03 / 669 94 49

Maandag : van 16.00 u tot 23.00 u
Dinsdag : GESLOTEN
Woensdag : GESLOTEN
Donderdag : van 16.00 u tot 23.00 u
Vrijdag : van 16.00 u tot 23.00 u
Zaterdag : van 11.30 u tot 24.00 u
Zondag : van 11.30 u tot 23.00 u

Bredabaan 436
2990 WUUSTWEZEL

Tel. 03/669.96.15

Fotocopies - Faxen - GSM herlaadkaarten
Leesboeken - wenskaarten - tijdschriften
Lotto

Vraag vrijblijvend inlichtingen,
graag helpen wij U verder !!!

Uit sympathie

Marc

Stan Peeters

Verzekeren - Beleggen - Sparen - Lenen

Tereik 53
2990 Wuustwezel
Tel. 03 669 91 39
Fax 03 669 82 25
CDV 39473

AD DELHAIZE

Bredabaan 395
2170 Wuustwezel
tel: 669.66.77

uw verse-
voedingspecialist

PCS COMPUTERS BVBA
KALMTHOUTSESTEENWEG 1
2990 WUUSTWEZEL
TEL : 03-669.60.01
FAX : 03-669.52.96
Email : sales@pcs-computers.be
Open 10u-12u30 13u30-18u
Za. to 17h
Do. en Zo. gesloten.

SELEXION

PCS COMPUTERS

WUUSTWEZEL

Uit sympathie

WESALIA II

Heemkundige kring Wuustwezel

Driemaandelijks ledenblad

JAARGANG: 4

NR. : 1

APRIL 2003

INHOUD

- Inhoud	01
- Voorwoord	02
- 75 - jaar Davidsfonds Wuustwezel	03
- Uit het fonds Weyns : Brief soldaat Vochten	11
- Nieuwe straatnamen voor Loenhout	14
- Uit de oude doos: Wuustwezel Chijsboek 1493	16
- De boerderijen van het Sneppel III	19
- Uit de archieven van K.C. Peeters	
- V - Onderwijzer	23
- VI - Brinio en de dorpspolitiek	25
- De familie Matthijssen alias Janssen	31
- Maria Jan Bellen werd opgesloten.	33
- Oep zen wWezels! Kennen wij het nog?	36
- Nieuwsoverzicht januari → april	37
- Ons eigen hoekje	38

Geen mensenwerk is feilloos...
Verbeteringen, aanvullingen, suggesties,...
zijn dan ook steeds welkom!

Iedere auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikels.
Overname van artikels is toegestaan als naam van auteur en blad worden vermeld.

Het bestuur van

WESALIA II

HEEMKUNDIGE KRING WUUSTWEZEL

dankt

alle adverteerders/sponsors voor hun financiële steun.

VOORWOORD

Eindelijk, een stuk later dan eerst gepland, ontvangt u de eerste uitgave van jaargang vier. Eind april 2000 werd officieel gestart met de werking van de nieuwe heemkundige kring. Eind april kwamen de eerste nieuwsgierige bezoekers een kijkje nemen op 't oud-gemeentehuis. Na hen vonden en vinden nog steeds velen die weg naar 't oud-gemeentehuis. "Die enige gemeente uit de omstreken zonder heemkundige kring" staat nu - door de zeer positieve mondelinge reclame - in het middelpunt der belangstelling.

Het zeer beperkt archiefmateriaal van bij het begin is ondertussen wel uitgegroeid tot een zeer uitgebreid aanbod. Meer mensen brengen waardevol archiefmateriaal dat ze niet graag verloren zien gaan naar de heemkundige kring. Ze weten dat het daar veilig is voor de toekomst. Zo raken de twee lokalen op 't oud-gemeentehuis stilaan boordevol. Veel mogelijkheden tot uitbreiding zijn hier niet. Door de verbouwing, waar tegen door R.G.O. WW-Centrum fel werd geprotesteerd (brief van tweede kerstdag 1978) is de trap naar boven verdwenen en kan de zolder niet gebruikt worden. De kelder ("den bak" van vroeger) kan enkel dienen als bergplaats. In de maand januari nieuwjaar stuurden wij een brief aan het college van burgemeester en schepenen. Naast onze wensen voor het nieuwe jaar en voor een verdere goede samenwerking voegden wij er volgende wensen aan toe:

- 1 - erkenning (waardering) van Wesalia II ook in de eigen gemeente;
- 2 - vraag om in het gemeentelijk INFO-blad tenminste één verbeterde bijdrage van een artikel over "Ons dorp" te mogen publiceren;
- 3 - vraag om werking van heemkundige kring te beschouwen als een "eigen gemeentelijke dienst" aan de bevolking;
- 4 - vraag naar gemeentelijk archief;
- 5 - vraag om uit te kijken naar ander lokaal → voorstel pastorie;
- 6 - vraag om vanuit gemeente een extra inspanning te doen om de weinige "waardevolle historische gebouwen" die WW nog bezit te behouden in hun oorspronkelijke staat.

Als heemkundige kring namen we deel aan het erfgoedweekend. We konden de nog overblijvende oude gebouwen in het daglicht plaatsen. Wij wisten niet dat deze oude gebouwen bij zo veel mensen nauw aan het hart lagen. Als heemkundige kring kan je dan ook, samen met die vele geïnteresseerde mensen, maar betreuren.

- de geplande verbouwing te Gooreind van het schoolhuis en de twee klaslokalen;
- het verdwijnen van de mooie boomgaard (+ een mooi plekje groen) van de pastorie te WW;
- het plaatsen van containergebouwen in de mooie tuin van de pastorie te Gooreind;
- de verharding van het Achterstraatje te Wuustwezel;
- de aanvraag tot plaatsing van antennes op de kerktoren van 't Centrum;
- de zorgwekkende toestand van een aantal oude gebouwen; ...

In eerder vermelde R.G.O. brief lezen we *"Onze werkgroep Monumenten, Landschappen en Ruimtelijke Ordening beschikt over technisch geschikt personeel die bereid zijn een alternatief plan uit te werken. Er ging in Wuustwezel al te veel verloren wat niet had mogen zijn. Wij wensen "Het jaar van het dorp" niet te sluiten met de afbraak van een der meest typische gebouwen van onze gemeente."*

Er ging sindsdien in Wuustwezel nog heel wat waardevols verloren. Waar bleven sindsdien die "felle" R.G.O.-reacties op de afbraak van heel wat "historisch waardevolle gebouwen"? Welke alternatieve plannen heeft hun werkgroep al uitgewerkt om toch nog een beetje "historisch waardevols" te kunnen behouden voor de toekomst? In de brief staat toch te lezen: "

Waar de R.G.O. niet als gesprekspartner erkend wordt in zaken die haar onbetwistbaar aan belangen daar moet zij optreden als syndicaat der verenigingen en de oude syndicale strijdmethoden toepassen." WESALIA II is ten eerste bezorgd om het behoud van al dat "historisch waardevol erfgoed". Waarom erkent men WESALIA II niet als gesprekspartner?

Samen kunnen we er zeker wat aan doen. Daarom... Steun WESALIA II... word lid!

Stan Dirven, voorzitter

75 JAAR DAVIDSFONDS WUUSTWEZEL

Het was de DF - Afdeling WUUSTWEZEL die het initiatief nam tot oprichting van een heemkundige kring. " Wat heeft D.F. met heemkunde, met geschiedenis te maken?" hoorden we zeggen. Kortelings houdt D.F haar nationaal congres met als thema "GESCHIEDENIS IN HET DAVIDSFONDS". Onze afdeling werd speciaal uitgenodigd om onze aanpak, onze werking, onze ervaringen hieromtrent aan andere afdelingen kenbaar te komen maken. Onze keuze was dus toch niet zo slecht.

Dit jaar bestaat DAVIDSFONDS WUUSTWEZEL 75 jaar. 25 jaar geleden schreef meester Achiel Bosschaerts: *" Ik ben er fier op vanaf de stichting te Wuustwezel lid te zijn van die machtige, Vlaamse vereniging. We hopen dat het Davidsfonds van Wuustwezel in 2003 zijn vijfenzeventigjarig bestaan zal kunnen herdenken en dat door de fransige werking van het Davidsfonds, Vlaanderen als dan het langverwachte zelfbestuur volkomen zal verworven hebben."*

Voor het vijfenzeventigjarig bestaan van onze afdeling zal geen bijzondere viering worden gehouden. Zoals in vele verenigingen, heeft onze afdeling ook een tekort aan enthousiaste jonge vrijwilligers om, naast de heemkundige kring, een andere werking uit te bouwen. Daarbij komt dat de formule van het lidmaatschap, te verkrijgen door aankoop van boeken, niet meer zo aantrekkelijk is als vroeger. Voeg daar dan nog bij dat het niet makkelijk is als CULTURELE VERENIGING te werken. Toch heeft D.F.- Wuustwezel getracht tijdens die 75 jaar "cultuur" tot de mensen te brengen. Kijken we samen eens terug naar die 75 jaar.

Profiel van KANUNNIK J.B. DAVID

Evenals Jan Frans Willems, een taalkundige en een verdediger van het Nederlands, werd ook kanunnik Jan Baptist David (1801 - 1866) de inleider en grondlegger van een beweging, die eens de Vlaamse beweging zou heten. Waar Willems de patroon zou worden van de liberale vleugel nam Kanunnik David de leiding van de katholieke vleugel van de Vlaamse actie op zich. Beiden zochten moedig hun eigen weg in de bewogen periode na de stichting van de Belgische staat. Zij evolueerden in een verschillend milieu: Willems was rijksambtenaar te Antwerpen en later te Gent; David werd hoogleraar te Leuven (1835 - 1865) nadat hij in 1834 tot kanunnik was gewijd.

Beide "Vaders van de Vlaamse beweging" waren het eens over de draagwijdte van hun taak: de volkstaal en de volksletterkunde in bescherming nemen tegen de verbastering en onderdrukking en de positie ervan vrijwaren in de samenhang van de Belgische wetten en instellingen. Van een streven naar een eigen Vlaamse staat was toen nog geen sprake. De eerste opdracht was: redden wat er te redden viel en dit haast uitsluitend op taalgebied. J.B. David hield zich vooral bezig met de heruitgave van oud-Vlaamse werken. Hij zetelde tevens in een regeringscommissie van negen vooraanstaande Vlamingen die een "reeks maatregelen ten voordele der "nederduitsche (Vlaamsche) taal en letterkunde" moesten bevorderen (1856). In deze commissie zetelde ook schrijver Hendrik Conscience. De instelling van de commissie was de eerste stap op de lange weg naar erkenning van het Nederlands in "LA BELGIQUE". De veelzijdige taak van Kanunnik David was bovendien verbonden met zijn onwrikbaar Rooms-katholiek geloof. Het volk met de eigen taal in het zelfstandige land viel met hem samen met katholiek geloof. Toen nog terecht vermits een statistiek van 1846 uitwees dat 99% der Vlamingen behoorde tot de Rooms-katholieke geloofsbelijdenis.

Kanunnik J.B. David overleed in 1866.

Jan Frans Willems stichtte het Willemfonds - het fonds der liberalen - en later door de strijd van 1874 is een katholieke reactie ontstaan. Het Davidsfonds werd in 1875 opgericht.

Na de oorlog is dit werk aangepakt door Professor Vliebergh: 'n man, geleerd en begaafd, die het goede zaad voor ons kwistig heeft uitgestrooid. Hij heeft het Davidsfonds een brede en voldoende weldoende spoorslag gegeven.

Verkort verslag Stichtingsvergadering D.F.-Wuustwezel van 12/02/1928

Waren aanwezig:

Erevoorzitter: Heer Baron Robert de Kerckhove d' Exaerde

Voorzitter: E.H. Van Loenhout, onderpastoor

Ondervoorzitter: H. Van Massenhoven

Schrijver: G. Goris

Schatbewaarder: C. Vermeiren

Bestuursleden: L. De Bie, F. Boden, C. Cockx, J. Van der Jonckheyd, J. VanTichelt, J. Van den Bergh

E.H. Van Loenhout verwelkomt de aanwezigen en maakt hen bekend aan de heer Verhaevert, propagandist van het Davidsfonds. Deze wijst er op met welke reuzenschreden D.F. in het Vlaamse land vooruitgaat. Hij legt het doel en het ontstaan van de beweging, die ondertussen al meer dan 35 000 leden telt, uit. De leuze van het D.F. is: Voor Godsdienst, Taal en Vaderland.

Godsdienst: het voornaamste doel, maakt ons volk schoon. Zonder godsdienst geen opvoeding. Taal: is de ziel van het volk. Wij moeten fier zijn op onze Vlaamse taal die wonderzoet is. Onze taal zij Vlaams, omdat zij de taal van ons moeder is; Vaderland: Wij moeten liefde hebben tot het vaderland. 't Is onze plicht. Geen scheuring, geen haat, maar eenheid en liefde. Wij horen toe aan één natie. België is ons vaderland. Wees overtuigde Vlaming. Steek noch uw godsdienst, noch uw Vlaamse gevoelens onder stoelen of banken, maar loop er niet mede te koop.

Het Davidsfonds is een katholieke instelling van culturele aard, die voor doel heeft de alzijdige ontwikkeling van het Vlaamse volk en de bevordering van de Vlaamse belangen.

75 Jaar DAVIDSFONDS WUUSTWEZEL

We bladerden in de verslagboeken over de werking van onze afdeling. Aan de hand van de verslagen maakten we onderstaand overzicht van 75 jaar D.F.- werking in Wuustwezel. We dachten daarbij niet enkel aan verslaggeving van activiteiten. De manier waarop die verslaggeving werd verwoord door de eerste secretarissen is de moeite waard om gelezen te worden. Van in den beginne tot in de jaren 90 werden voordrachten georganiseerd, dacht men aan 11-julivieringen; plande men een gezellig samenzijn; dacht men aan toneelopvoeringen, "kinemavoorstellingen", gespreksavonden, optredens van kleinkunstenaars, zanggroepen,...; trok men naar toneel- en operetteopvoeringen; ging men op reis (één dag, meerdere dagen); organiseerde men tentoonstellingen; protesteerde men tegen ...;

Om u een idee te geven van onze culturele werking laten we hier drie willekeurige jaarprogramma's volgen. Ook uit de daarop volgende collages zal dat blijken.

HT WERKING

- 12 februari 1928 : stichtingsvergadering

- op zondag 6 januari 1929 (H. Driekoningen) zal er uitsluitend voor de leden van D.F. een soort gezellig samenzijn gegeven worden. Jos Van der Jonckheyd zal er spreken over weerkunde, terwijl Stan de postmeester ons zijn schoonste gezicht zal laten lezen en zijn staalhelder klankengeknauw uit zijn uitgerokken keelpijp gestoten, zal ten blakke brengen.

- 14 maart 1930: Ter vervlaamsing van het middelbaar onderwijs in Vlaanderen zal de schrijver bij de leden met een gedrukte lijst rondgaan om hun handtekening ten teken van instemming.

Tot het vaststellen van de nieuwe en reeds door 't Hoofdbestuur aangenomen schrijfwijze "WUUSTWEZEL", zal een verzoekschrift aan 't gemeentehuis gericht worden.

- Op vrijdag 4 april 1930. wordt een schrijven gericht aan " De Standaard " Katholiek Vlaams dagblad. De afdeling protesteert tegen het gedurig gebruik van fransche, zelfs latijnsche (of in andere talen) onvertaalde zinnen of aanhalingen. (zoals in Hollandsche kranten).
- "Maar dit schijnt toch een doorslechte reden te zijn voor een "Cultureel Vlaamsch blad als de Standaard" om de "confraters van den " Pays-Bas" juist daarin na te apen.
- "Met z'n vijven zaten we samen op den kant van 't goudvischvijvertje in den lusthof der onder pastorijs in gezelschap van geheimzinnige katten en leelijke puiten, onder een azuurblauwen hemel... Alleszins zullen we toch onzen goeden wil tonen en voor Vlaanderens Ijzerbedevaart de beste propaganda voeren, door aanplakbrieven te koopen en ze links en rechts tegen een naakte gevel te stesselen."
- 16 december 1931 Het bestuur van D.F.- Wuustwezel dient een motie in bij D.F.- Hoofdbestuur Leuven. Men vraagt het hoofdbestuur krachtig op te treden tegen "schunnige aankondigingen (illustraties) in onze katholieke bladen (Gazet Van Antwerpen, de Standaard".
- 27 juni 1935 Armoede is er in onze plaatselijke AFDELINGSKAS in verre na niet. Onze gewetensvolle schatbewaarder deelt ons volmondig en blij-gelukkig mede, dat er ruim 2400 fr. krediet is. En dat in CRISTIJD ."
- Op 10 januari 1938 werd een telegram gezonden naar Koning en regering toen vernomen werd dat de heer Grammens een maand gevangen gezet is geworden.,
- 21 januari 1939 Deze vergadering had, zoals gewoonlijk, plaats ten oud-gemeentehuize in het klein zaaltje waar destijds de wijze mannen van Wezel beslisten over het wel en wee der gemeente.
- Derde protesttelegram aan de heren Spaak en March i.v.m. "de domme opsluiting " van de "best en meest te waarderen Vlaming".
- 22 januari 1940 't Wordt stilaan 10 uur en met die Siberische kou , die er dien dag was, was iedereen content om naar huis te kunnen gaan en in 't warme bed te kunnen kruipen. Volgens de gazetten vroom het dien nacht tot 22 à 25 graden onder nul.
- 28 maart 1941 In 's onderpastoors voorplaats, waar het invallend duister en de deugdelijke kachelwarmte gemoedelijk aan deden, was de kring rond de tafel dicht bezet. Nogal goed op tijd - voorbode van een goede vergadering - werd begonnen
- Van 28 maart 1941 tot 16 augustus bestond de Davidsfondswerking enkel uit de verspreiding der boeken.
- 16 - 23 augustus 1946 Na een lange rust in de D.F.-werking nemen de vroegere bestuursleden weer contact met elkaar op.
- 13 september 1946 De koster, tot voorzitter benoemd, had wel een en ander tegen z'n benoeming in te brengen. Maar dergelijke argumenten werden door de andere bestuursleden eenparig verworpen. Dat is onzaliger gedachtenis, zulle koster.
- 27 sept. 1946 Studiekring 't Werd er wederom laat, doch we togen opgewekt huiswaarts om 't vrouweke de blijde mare te brengen nog niet bang te zijn voor het einde van ons wereldje. Zo trachtte ons E.H. Van Loenhout toch te sussen. En we zullen hem maar geloven, dat is toch het beste voor onze gezondheid.
- 14 oktober 1949 Eerst is daar die voornaam kwestie van een toneelkring in de schoot van het Davidsfonds. In het verslagboek vind ik dat met eigen toneel werd aangevangen op 29 januari 1932 door de vertolking van "De anarchist", onder des Staffen leiding. Jarlijkse toneelopvoeringen bleven in gebruike tot 20 november 1938. Op die datum had Rik Jansen de leiding over "De laatste tocht", oorlogsspel dat achteraf door oorlogswerkelijkheid werd achterhaald. Toen zweeg.... Het heilige toneelvuur door de Roervinken ontstoken bleef smeulen. De Antwerpenaar WEBER, blies er terug vlam in met de bedoeling ze "hogerop" te doen laaien.
- De voetbal patroneerde. De "ROERVINKEN" deden wel eens aan voetbal. De voetbal deed wel eens aan toneel. Draw!
- Laat Webers' groep rustig "Hogerop" groeien; "Waar de ster bleef stille staan" moet een oude reputatie terug verjongen, in de schoot van een beweging die tot cultuurspreiding is geroepen. Mits samenwerking en verdeling der arbeid gaat dat.

- 10 maart 1950 Vervolgens horen we onze schatbewaarder een "ouverture" spelen uit de opera "Het slijk der aarde". Wonder hoe de klank van geld niets van zijn bekoring heeft verloren. "

- 25 januari 1952 Vaststelling naast de kwestie: kachels kunnen een hoofdrol spelen bij kou weer en dan maar liefst de rol van het dertiende bestuurslid, met nadruk op dertien.

Dat duivels duiveltje nam immers geen notitie van onze aanwezigheid. Koude warmte gaf het en aan 's mensen ledematen vallingsvoorspellende rillingen. De radarbesnaarde ziel van onze koster weet juist wanneer ze afwezig moet zijn.

- 13 januari 1953 Het spijt ons ten zeerste dat Jef Vervoort (secretaris) en Rik Jansen ontslag hebben gegeven als bestuursleden, doch op mijn vraag om hen terug te vragen, kreeg ik hier-voor 't schuifke.

René Van der Jonckheide wordt de nieuwe secretaris. Hij zal dat blijven tot 1965. In 1965 werd, na reeds enkele jaren als "soeffleur" gefungeerd te hebben, Stan Dirven de nieuwe Davidsfonds-secretaris.

JAARPROGRAMMA

1930 - 1931

23/09/1930	Eeuwfeesten - Hulde aan G. Gezelle
24/10/1930	Vlaanderens IJzerbedevaart
05/10/1930	G. Gezelleavond m.m.v. Zingende wandelkring St.-Norbertus
09/11/1930	"Bert Bel" filmvoorstelling
2 zondagen voor Kerstmis	Toneelavonden
04/01/1931	Van Tricht - avond Zangavond
11/01/1931	Film over Congo: beschavingswerk en volksmissiewerking
08/02/1931	Rome-film door E.P. Meeus
09/03/1931	Indië, de fakiers, Yogis en andere boetelingen E.P. Dumsulin
11/07/1931	11 juli-viering

1957 - 1958

17/10/1957	Film: "Het kind der Goden" - Het leven van Mozart
21-26/10/1957	Naar uitvoering operette "Servus - Servus" van Robert Stols
03/11/1957	Optreden belcanto kwartet "IRIS"
21/11/1957	Vertelavond "De gevaarlijke grootmacht van de grootstad"
24/11 en 01/12/1957	Toneelopvoering "Elias weet het beter" Roervinken
19/12/1957	Vertelavond "Geheime sekten en genootschappen"
09/01/1958	Vertelavond door echtpaar Jo V. Eetvelde - Lili De Schrijver met werk van Timmermans, Claes en Multatuli
23/01/1958	Vertelavond over Zwitserland
06/02/1958	Filmprogramma met filmforum "De laatste brug"
Week 17 -22/02/1958	Dagbladreporters L. De Lentdecker - Luc Van Gastel vertellen over hun reis naar de Himalaya
06/03/1958	Filmvoorstelling "De grote Caruso"

1978 - 1979

27/09/1978	Begin DANSCURSUS Inschrijvingsavond CURSUS: 15 lessen (3 lessen per avond) + 5 geleide oefenavonden Teerfeest / Viering 15 jaar DANSLIGA te Beerse
17/10/1978	Naar opvoering "THUIS BEST" met Jasperina de Jong in stadsschouw- burg te Roosendaal
10/11/1978	Filmavond "Joy only live Twice"
19-25-26/11/1978	Toneelopvoering "Een meisje om te stelen" door Roervinken
08/12/1978	Teerfeest Roervinken
15/12/1978	Kaas- en wijnavond voor leden
januari 1979	Optreden gepland van "De nieuwe generatie" → niet klaar / verschoven naar latere datum → indien mogelijk in 1980
02-03-04/02/1979	Toneelopvoering "Verlengd weekend" door Roervinken

23/02/1979	Naar operette opvoering "De Czardasvorstin" in K.V.O.
16/03/1979	Naar opvoering "Bed side Story" K.V.S. Antwerpen
23/03/1979	Gewestvergadering Davidsfonds - Zodiac Wuustwezel
01/04/1979	Parochiemarkt in zaal St.-Godelieve
09/04/1979	Naar "Eine nacht in Venedig" operettevoorstelling Roosendaal
18/05/1979	Naar " May fair Lady"

Samen met de Roervinken zullen we in de loop van de maand mei (i.s.m. ANN Petersen) een kijkje gaan nemen achter de coulissen van de Gentse schouwburg Kruisweg kermis Tentoonstelling werken plaatselijke kunstenaars Lode Rombouts regelt de verplaatsingen naar ZANGFEEST en IJZERBEDEVAART. Stan Dirven verzorgt de driemaandelijks uitgave van het ledenblad " D.F.-VINKESLAG" en is verantwoordelijk voor DAVIDSFONDS DANSCURSUS.

Zo trachtte Davidsfonds Wuustwezel gedurende het 75-jarig bestaan van de vereniging iedereen hartelijk "WELKOM IN CULTUUR". te heten. Spijtig dat we als "culturele vereniging" niet op wat meer erkenning, steun, medewerking, ... konden rekenen. Bij de heropening van het vernieuwde cultureel centrum Blommaert werd Davidsfonds Wuustwezel door de voorzitter van de cultuurraad zelfs niet genoemd bij de culturele verenigingen. In plaats van samen te werken werden heel wat van onze succesvolle activiteiten door andere verenigingen overgenomen (boekenbeurs, bezoek jeugdtheater, aperitiefconcert, bezoek aan operette- en/of toneelopvoeringen, danscursus,...). In de eerste uitgave van 2003 van INFO - Wuustwezel kon je lezen dat CURSUSDIENST Wuustwezel alle plaatselijke kunstenaars uitnodigt voor een tentoonstelling in het C.C., daaraan een wedstrijd verbindt, een jury de werken zal laten beoordelen om de prijs toe te kennen en dat het publiek ook de kans krijgt "de prijs van het publiek" uit te kiezen. (3 - 4 mei) Een maand later (7 - 8 - 9 juni) organiseert diezelfde cursusdienst nogmaals een aquareltentoonstelling in het C.C. (vergezeld van een cultureel hapje en drankje). Kan Davidsfonds Wuustwezel dan eind augustus nog eens een zelfde tentoonstelling organiseren in datzelfde C.C., met veel dezelfde deelnemers, veel dezelfde werken, voor haast hetzelfde publiek? Dat zou toch wel een beetje te veel van het goede zijn...! Coördinatie, overleg, samenwerking... ???

Onwillekeurig denk je dan voor de zoveelste keer terug aan wat men je zei toen je secretaris werd van Davidsfonds Wuustwezel: "Je hebt voor een verkeerde vereniging gekozen. Je zult niet op enige medewerking moeten rekenen." Meester Jan Vervoort die toen voorzitter was en die je veel kon leren over "cultuur" zei: " Je hebt een zware, ondankbare taak op je genomen. Werken voor Cultuur is iets dat in Wezel niet wordt gewaardeerd. Maar... laat de moed niet zakken... hou vol!" Toen hij voor de laatste keer als jurylid optrad bij onze tentoonstelling (dit zal misschien wel de laatste keer zijn dat ik er bij kan zijn, zei hij toen zelf) herhaalde hij zijn woorden. van weleer " Hou vol!". We hebben lang volgehouden, maar... de kruijk gaat zolang te water tot ze breekt". En dat is nu gebeurd. Daarom gaan we, na bijna 40 jaar gewerkt te hebben aan en voor cultuur, na ruim 25 jaar een tentoonstelling met werken van plaatselijke kunstenaars te hebben georganiseerd met Kruisweg kermis, ... een punt zetten achter onze culturele werking. DAVIDSFONDS WUUSTWEZEL zal het 75-jarig bestaan van de plaatselijke afdeling niet vieren.

Vanaf nu zal al onze aandacht gaan naar het nieuwe prioritaire werkdomein van DAVIDSFONDS: GESCHIEDENIS. Confrontatie met het verleden leidt tot inzicht in het heden. Kennis van het verleden is onmisbaar voor wie wil bouwen aan toekomst.

DAVIDSFONDS WUUSTWEZEL dankt alle mensen die in de loop der 75 jaren hun vertrouwen, steun, medewerking,... hebben verleend aan de vele georganiseerde "culturele activiteiten". D.F.- Wuustwezel heet iedereen hartelijk welkom bij WESALIA II, heemkundige kring Wuustwezel.

Stan Dirven, secretaris Davidsfonds

Reizende tentoonstelling van reproducties

DE PRIMITIEVEN TOT 1860

DAVIDSFONDS WUUSTWEZEL
VOLKSONTWIKKELING

Op Vrijdag 24 Februari 1954
in de Zaal "St. GODELIEVE"
te 19 uur:

De E. H. Aalmoezenier komt!
De Aalmoezenier van de "Centrale Gevangene Leuven".

Alleen de zware misdadigers zitten daar. En dat midden haalt de Aalmoezenier zijn stof om te knnen vertellen...
zo vinnig, zo bijtend, zo meelevend, zo ontroerend. Zal dat Jan en alleman hem moet horen.

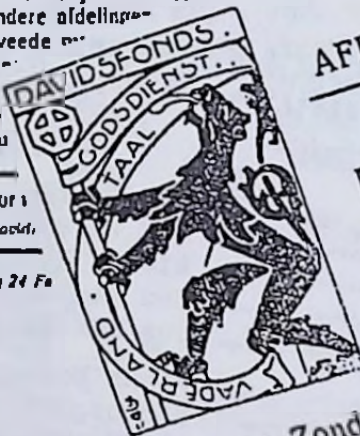
Een voordracht, eenvoudig...
Maar toch van het he...

Maar... Hij komt slecht...
Andere afdelingen...
te kun...

Aalmo
Du

Voor
Dochter

Vrijdag 24 Fe

AFDELING WUUSTWEZEL

Katholieke Missiën
in Belgisch Congo

Op Zondag aanstaande, 28 Maart 1954, in de
Zaal "Sint Godelieve", komt onze dorpsgenoot,
Eerw. Pater Jac. Van den Heuvel

Op Zondag, 10 October 1954 viert de Plaatselijke
van het Davidsfonds haar 25 JARIG JUBILEUM.

Volgend programma is voor deze afdeling ontworpen:

Te 10 uur Plechtige Huisgids met gelegenheidsrede door E. H. J. Van Dongen, professor z
het Seminarie te Hoogstraten.

Te 11 uur Academische Zitting op het Gemeentehuis waar de leestrede zal gehouden worden di
de voorzitter van onze Gewestbond, Mr. Alois Overlaet.

Wij dringen er op aan dat onze leden en al de sympathisanten van het Davidsfonds staa
aanwezig zijn in de St. Mls en op de Academische Zitting.

Te 10.30 uur in de zaal St. Godelieve hebben we ten slot Tunesloproefing door Het Rele
Volkslied, — afdeling van het Nationaal Tunes van België — van

De Gecroonde Leersse

Oud - Vlaamse Klucht van Michiel De S.

Genumerde haften zijn vooral te bekomen bij Karel Hen
dag 3 October en Donderdag 7 October a.s.

Inkomprijs: 25 frank.

10 frank voor Davi

Voor de
Do

Het Boek in Huis

TENTO
van Boek

Ingericht op het Gemeentehuis
met medewerking van

Onder de auspiciën van de
dienst voor Volksopleiding
bij het

MINISTERIE VAN OPENBAAR ONDERWIJS

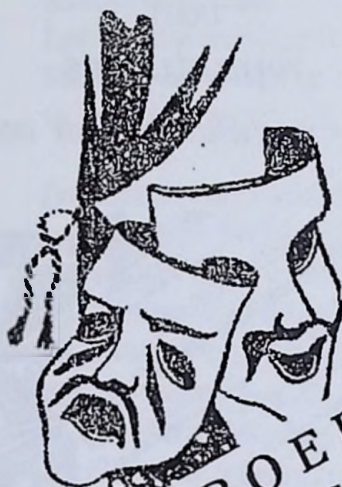
zullen optreden:

„DE OOSTERHOUTSE NACHTEGALEN”

DAVIDSFONDS

Wuustwezel

"VALSTRIK VOOR EEN MAN ALLEEN"

door Robert Thomas

De Roervinken

VERVOLGEN

Opvoeringen op zondag 22 en 29 december 1955
t. Godelieve.

Elias weet het beter!

Blijspel in vier bedrijven
door J. Swering en Ed. G. Robinson

"DE MOORD VAN NIJLEN"

ROLVERDELING:

Charlotje, pastoorsmeid	Jos Pookelé
Pitje Snot, voerman	Jan Vervoort
Bert Van der Zanden	Alfons Herrygers
Pieter Spaar	Jos Van Hoydonck
Nelis Baek	Jos Van Gils
Commissaris	Frans Bogaerts
Brigadier	Victor Goris
Gendarm	Alfons Smeulders
	Rik Van Gils
Voorzitter	Gaston Vanbrabant
Substituut	René V.d. Jonckheere
Griffier	August Nicolaï
Dokter	Frans Vermeiren
Advocaat	Adriaan Hofmans
Begraafplaats	Willem Roelands
Begraafplaats	René Roelands

En waar de ster bleef stille staan

Kerstspel van Felix Timmermans

lyriel Gabriels

Vervoort

"DE INSPECTEUR-GENERAAL"

Blijspel in vier bedrijven door
Jos Joosten

Regie : Jan Vervoort
Grime : Jaak Hofmans
Opgever : Louis Van den Heuvel

ROLVERDELING

ZONDAG 23 EN 30 DECEMBER 1962

te half acht

in Zaal St. Godelieve

voering van

"EN WAAR DE STER

BLEEF STILLE STAAN"

Kerstspel van Felix Timmermans en Edw. Verman

Zaal St. Godelieve.

Wuustwezel

Op Zondagen 23 en 30 oktober 1955 opvoering van

"HET VOORSTEL"

ZONDAGEN 19 en 26 NOVEMBER 1961

te 19.30 u.

opvoering van de fijne KLUCHT

"GOLDY"

PROGRAMMA

Heropvoering van:

De Anarchist

sociaal drama in 4 bedrijven, door Reinier Vaele.

PERSONEN:

Dr. Beerssen Sr., geneesheer, Wils Roden
Herman, zijn oudste zoon, mislukkings, Marcel Van Leeke
Fred, zijn jongste zoon, geneesheer, Fons Herrygers
Maach, journalist en communistisch leider, Ludo Paalinx
Bobbere, communistisch handboekenverkoopster, Marcel Van Leeke
Nijboer Sling, huisgenoot in Rotterdam, Fons Anthoonissen
Braams, speurder bij de Haagse Politie, Jac. Roelen
Jan, huishoudster bij Dr. Beerssen Sr., Soel Paalinx

Het eerste bedrijf speelt in Rotterdam; de drie volgende, te Nijmegen op vaste dagen.

De Ontvoerde Sukkelaar

bartverscheurend drama in 3 bedrijven, door Frans Dierckx.

PERSONEN:

Tonia, de sukkelenaar, Ludo Paalinx
De Kluisenaar, Tilly Van Gils
Janszotte, de halsbreker, Jac. Janzen
Sofie, de ontvoerde sukkelenaar, t-vens spreker, Marcel Van Leeke

"Tien kleine Negertjes

Op 27 en 28
februari a. s.

OPVOERING VAN

"DE VREK"

Toneelspel in 3 bedrijven van Mollere

Bewerkt door C. F. RATH

Regie: JAN VERVOORT

voering van

"EN WAAR DE STER

BLEEF STILLE STAAN"

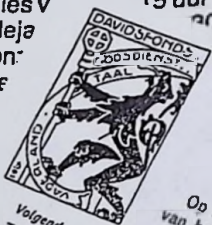
Kerstspel van Felix Timmermans en Edw. Verman

AKTUA

Wuustwezel DF Danscursus Wuustwezel

Vrijdag 5 oktober
eerste les
danscursus
ach-
rich-
Wuust-
gint in-
te Sterb-
Een dan-
18 lessen
wordt geda-
jaars (jeugd
gehuwd en
paren), tweede-
vorderden. De
de eerstejaars be-
20 uur, d-
tweedejaars krij-
gen les v-
15 uur en de
derdeja-
Bij on-
nog e-
avor-
tee
Dr

Daidsfonds WUUSTWEZEL

inkeslag

650 bezoekers voor kuns

Tentoonstelling

Ter gelegenheid van Kruis-
weg kermis houdt ons al-
Daidsfonds met als wr-
de Stan ar jaarlijks
toon-
an wer-
kuns-
ing is to-
n 14 tot
16 tot 2.
Centrum.
1: Mella
Beeck-
vorges-
vee, he-
lo-
Wil-
miss-

TWEEMANDELIJKS LEDENBLAD
Jaargang : 1... nr 3...
Verantwoordelijke uitgever :
W. Hulsemans - Kloosterstraat 24
2170 Wuustwezel - Tel. 031/69 71 97
OMSLAG : Jan Vervoort.

Belangstelling or boekenbeurs Gooreind

Hooydonck demonstreerde ter
plaatse met bakkersklei. Zij toon-
de groot en klein dat men helc-
aal geen kunstenaar moet zijn
allerlei figuurtjes te maken,
daarna kunnen geschilderd
n. Op initiatief van Daids-
toonden Mella Schrauwen
ges Moors hun schilderij-
deze kregen een grote
ng.

stiefconcert

van de jongens-
n aperitiefconcert
werking met de
iekschool. Tij-
edeelte traden
de school op : Mi-
n (vibrafoon), Peter Le-
iano), Benny Cox (viool),
Bie (sopraan blokfluit),
rven (klarinet) en
(dwarsfluit). Luc
op piano en
itter van de
de stukken

Belangrijke Cultuurmanifestatie te Wuustwezel EXPOSITIE VAN BOEKEN EN BOEKENKASTEN

Daidsfond Wuustwezel naar « Massagesalon »

Het Daidsfon- zel bepe-

stwe-
voe-
to-
door
wikster is Ann
ie hiervoor een zeer
ue pers kreeg. Voor de Wuus-
twezelnaars is deze uitstap meteen
een gelegenheid om deze oud-
dorpsgenote nog eens aan het
werk te zien. Wie mee wil kan zich
laten inschrijven bij Stan Dirven,
Gemeentepark 14 (tel. 669.82.83).
Prijs, verplaatsing en inkom: 325
fr. Datum van de opvoering: 5
april e.k.

DSFONDS WUUSTWEZEL

jkse tentoonstelling van werken van
telijke kunstenaars t.g.v. Kruisweg
mis in Kultureel Centrum op zondag
aug. van 14-21 u. en maandag 26 aug.
an 16-21 u.
derlepen van harte welkom.

Wuustwezelse kunstenaars tonen hun werken Frank Kenis wint prijs van de gemeente

Wuustwezelse kunstenaars tonen hun werken
Kruisweg kermis
ntureel Centrum?
org. Daidsfonds Wuustwezel,
i.s.m. Gemeentebestuur.

WUUSTWEZEL

uit op een zeer h
over: „Opvang
de binnenstad”. E.H.
de grote bezieler van
vertelt zijn ervaringen.
Maandag 18 febr. te 20
Centrum. Gratis toegang v

Hoe worden PETROLEUMBRONNEN geboord?

Jeugdteater Nele te Gooreind

Woensdag 24
teater Nele

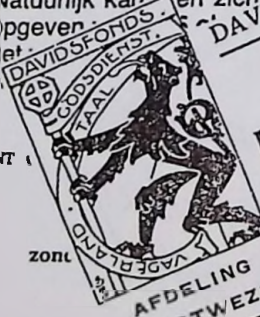
Goor-
het pi-
r van Ha-
40 fr. (fan-
3egin te 14 uu.
berust bij de Vn-
an de school.

de "acht van mariens"

De Gecroonde Leerssezel

ook v-
lijke ongeva-
sus. Als wie graa-
dansen kan zich nog
Inschrijven bij Stan Dirven,
Gemeentepark 14, 2170
Wuustwezel, tel. 669 82 83.
Natuurlijk kan en zich
opgeven-
het-
b

De Sch

enarin

Antwerpse Kameroper
Directrice : Frai

DAVIDSFONDS
Naar K.V.O. Antwerpen, op-
Bettelstudent". Vrijdag 7 dec
ingelegd. D.F.-leden : 275 fr. 1
300 fr. Inschrijven: Lode
Nieuwmoersestw. 55, tel. 669
Dirven, Gemeentepark 14, tel

UIT HET FONDS WEYNS

Tweede brief vanuit Dresden van Joannes Vochten," konskrit" van Napoleon

Dresden den 7 Julius geschreven 1813

zeer Beminde Vader en Moder en zusters en de broeders. Ik laet u weten den staet van mijnen gezondheid en hoop van U het zelve want anders zout Mij leed zijn. Ik laet u weten dat wij den 28 Mey in Dresden geeriveerd zijn. Ik niet wist dat wij daer zoo lank gebleven zouden hebben want dan zou Ik seffens geschreven hebben dan hat ik altijd antwoord van u gehat Maer wij konnen hier Nog al wat blijven schrijft Mij tog verom hoe dat Met u al gaet en hoe het met de jongens gaet of dater Nog in haer geluk gekomen zijn; Ik heb al gemer- seerd daer niet Meer en was als oude menschen en klijnen kinderen en daer de swaer slagen geweest zijn en daer veel afgebrand is en veel gekwetsten geweest zijn ik eenen gezien heb vereNand Lalmbrigs Mijnen besten kammeraed geweest heeft hij mogelijk al eenen goeden dag voor Mij geschreven als hij gekonnen heeft

Dresden den 7 Julius geschreven 1813

zeer Beminde vader en Moder en zusters en de broeders. Ik laet u weten den staet van mijnen gezondheid en hoop van u het zelve want anders zout Mij leed zijn. Ik laet u weten dat wij den 28 Mey in Dresden geeriveerd zijn. Ik niet wist dat wij daer zoo lank gebleven zouden hebben want dan zou Ik seffens geschreven hebben dan hat ik altijd antwoord van u gehat Maer wij konnen hier Nog al wat blijven schrijft Mij tog verom hoe dat Met u al gaet en hoe het met de jongens gaet of dater Nog in haer geluk gekomen zijn; Ik heb al gemer- seerd daer niet Meer en was als oude menschen en klijnen kinderen en daer de swaer slagen geweest zijn en daer veel afgebrand is en veel gekwetsten geweest zijn ik eenen gezien heb vereNand Lalmbrigs Mijnen besten kammeraed geweest heeft hij mogelijk al eenen goeden dag voor Mij geschreven als hij gekonnen heeft

En. Ik laet u. Nog weten
 Dat wij hier alle dagen catorsen maken
 Moeten en anders op de wacht en dat
 wij over den rijm nog geen gele getrochen
 hebben. Maer het is daer tog niet slegt
 als wij wat gele hebben daer zijn
 luysen dat opheft Maer gij moet Maer goeden
 moeten hebben want het kan ik tog niet helpe. Ik hebbe ook
 nog goeden Moet Maer die gekwetsten aen de handen die worden allemael
 onder den kanon boeren gesteken. Maer ik verzuck van u dat gij Mij seffens verom
 zout schrijven want ik daer naer tragt hoe tot Bragt al gaet Met
 de rekkessie en met ons peeyden en wat voren knegs bij ons wonen en gij Moet Mij
 lusi aen Mijnen ousten broeder geven voor een gedenken is van Mij gij Moet
 allemael voor mij wat bidde want ik de kans nog niet gat hem van een Mis
 te horen en anders heb ik Niks van doen want ik zou Nog geiren bij u komen zou

En ik laet u Nog weten Dat wij hier alle dagen catorsen maken Moeten en anders op de wacht en dat wij over
 den rijm Nog geen gele getrochen hebben Maer het is daer tog Niet slegt als wij wat gele hebben maer daer zijn
 zooveel luysen dat opheft Maer gij moet Maer goeden moet hebben want het kan ik tog niet helpe Ik hebbe ook
 nog goeden Moet Maer die gekwetsten aen de handen die worden allemael onder den kanon boeren gesteken
 Maer ik verzuck van u dat gij Mij seffens verom zout schrijven want ik daer naer tragt hoe tot Bragt al gaet Met
 de rekkessie en met ons peeyden en wat voren knegs bij ons wonen en gij Moet Mij lusi aen Mijnen ousten
 broeder geven voor een gedenken is van Mij gij Moet allemael voor mij wat bidde want ik de kans nog niet gat
 hem van een Mis te horen en anders heb ik Niks van doen want ik zou Nog geiren bij u komen zou

Wij Zijn daer e sag enel ons 3
 Joannes van dijk en Simon Druyts
 van Vorssel wij nog veel troest aen malka-
 deren hebben eenen goeden dag voor
 alle mijne familie en aen cornelus voelen
 en aen alle goeden vrienden en gebueren
 en aen vader en moder en zusters
 broeders andersmest daer Me blijf ul
 diender Joannes vochten
 siti siti siti

ik twee brieven
 geschreven zelver

mijn adres is
 Joannes Vochten Canonnier
 onder het 9 regement en de
 14 Compagnie artillerie te voet
 Dresden in Sassen 1813

Wij zijn daer nog met ons 3 Joannes van dijk en Simon Druyts van Vorssel wij nog veel troest aen malkanderen hebben eenen goeden dag voor alle Mijne familie en aen Cornelus voelen (vochten?) en aen alle goeden vrienden en gebueren en aen vader en moder en

zusters en broeders andersmest daer Me blijf ul diender

JOANNES VOCHTEN

siti siti siti

ik twee brieven

geschreven zelver;

Mijn adres is

Joannes Vochten Canonnier

onder het 9 regement en de

14 Compagnie artillerie te voet

Dresden in Sassen 1813

NIEUWE STRAATNAMEN VOOR LOENHOUT

Vrijdag 14 februari in de late namiddag werd de heemkundige kring door cultuurfunctionaris, Sarah Kennis, gevraagd om advies te geven bij het bepalen van vier straatnamen voor het verkavelingsproject "Het Heyken - Het Molenbosch" te Loenhout. Voorstellen werden ten laatste op **woensdag 19 februari** verwacht.

WESALIA II wou hiervoor graag een advies geven, maar vond de bedenktijd wel zeer kort, zeker als je op het verkavelingsplan leest dat het is opgemaakt op 30/01/2002. Werden anderen hiervoor ook zo laattijdig gevraagd? Voor het bepalen van "verantwoorde" straatnamen is meer tijd nodig. Je moet hiervoor de nodige opzoekingen en raadplegingen kunnen doen i.v.m. het verleden van deze streek. Dit is nu, spijtig genoeg, onvoldoende kunnen gebeuren. Toch hebben we een voorstel ingediend bij het college van burgemeester en schepenen. Om onze keuze te kunnen maken en te rechtvaardigen zijn we in de "geschiedenis van Loenhout" gaan zoeken om daar namen te vinden van "personen uit Loenhout", die wat betekend hebben voor hun dorp. We maakten daarbij gebruik van het archief van A.J. Weyns, van de uitgaven van pater A.M. Bogaerts en die van J. Eernalsteen.

Vooropgestelde namen:

1 - JOANNES STADIUSSTRAAT

In het werk van J. Eernalsteen "JOANNES STADIUS, Leonnouthesius 1527 - 1579". vinden we dat hij te Loenhout is geboren op 01/05/1527. Hij volgde lessen aan de Leuvense universiteit. Hij was uitmuntend in Sterren-, wis- en aardrijkskunde. Hij genoot dan ook internationale bekendheid. Op 27-jarige leeftijd vertrok hij uit Antwerpen naar Turijn. Hij verbleef achtereenvolgens te Turijn, Brussel, Luik, Keulen, Leuven, Antwerpen, Gent, Brugge en Parijs (waar hij in 1579 sterft). Hij schreef heel wat werken die hem wijd en zijd bekend maakten.

Loenhout kan terecht fier zijn op zo'n dorpsgenoot. Een straat naar hem noemen zou zeker geen schande zijn.

2 - HEREN VAN BOUCHOUTSTRAAT

In de archieven van A.J. Weyns vonden we:

Daniël van Crainhem Heer van Bouchout, drossaart van Brabant in 1295, mag men als de stamvader van dit geslacht beschouwen. Zijn zoon Jan van Bouchout trouwt in 1326 met Jenne van Hellebeke, vrouw van Loenhout. Hierdoor wordt hij heer van Loenhout.

Na hem volgen Daniël van Bouchout II, Hendrik Van Bouchout, Daniël van Bouchout III, Johanna van Bouchout en Daniël van Bouchout IV (1446 - 1465). Zijn dochter Margaretha huwt met Evrard van Marcke die dan heer van Loenhout wordt.

Loenhout is een der oudste plaatsen van de Kempen. Het is gegroeid uit "De heerlijkheydt van Loenhout ende Popendonck". In de XIIde en XIIIde eeuw behoorde de "Heerlijckheydt Loenhout" aan de heren van Breda. "Popendonck" was afhankelijk van de hertogen van Brabant. Op 27 mei koopt Daniël van Bouchout, heer van Loenhout, de "hove van Popendonck". Rond die tijd wordt Popendonck versmolten met Loenhout. Later zullen die twee heerlijkheden opnieuw afzonderlijk voorkomen om dan weer later nog eens terug tot één Loenhout te worden herenigd.

Ter herinnering aan de periode uit de tijd der heren van Loenhout, kozen we van Bouchout omdat van deze familie meer dan een eeuw iemand "heer van Loenhout" was. Ook deze personen waren van betekenis voor LH

3 - SINT- BERNARDUSSTRAAT

Bij A.J. Weyns en bij pater Bogaerts vonden we:

Rond 1050 - 1100 moet LH een kerk of kapel gehad hebben. De heren van Breda hadden het patronaat van de kerk, zorgden voor de benoeming van de pastoor en mochten tienden heffen. Rond 1270 schonken de heren van Breda hun rechten van benoeming aan de abdij van Sint-Bernardus-aan-de -Schelde. Op 15 juni 1277 volgt daarop een tweede akte waardoor zij ook de tienden aan deze abdij verkopen. Tot aan de Franse revolutie blijft de Lhse parochie afhankelijk van deze abdij.

Ter herinnering aan die periode...

4 - PASTOOR PAULUSSTRAAT

Bij A.J. Weyns en pater Bogaerts vonden we:

Pastoor Paulus was pastoor van LH in 1277 toen Arnold van Leuven, heer van Breda, de tienden verkocht aan bovenvermelde abdij. Hij staat ook als getuige vermeld in de akte waardoor dezelfde heer "eenen cijns van 25 mark luiks " aan de abdij van Thor verkoopt.. Paulus wordt als pastoor vermeld in de oudste akten, vandaar...

Voor 5 en 6 lazzen we in het boek van pater Bogaerts over de Loenhoutse missionarissen

5 - MONSEIGNEUR LUDOVICUS VAN DIJCKSTRAAT

° Loenhout 21/01/1862

Priesterwijding te Scheut: 30/05/1885

Eerste afreis naar China 06/02/1887

Bisschopswijding 23/01/1916

Overleden te Kwei-hwa-t'cheng 04/12/1937

6 - MONSEIGNEUR LOUIS JANSENSTRAAT

° Lh 19/11/1919

Kloostergeloften: 08/09/1939

Priesterwijding: 19/03/1945

Eerste afreis: 20/11/1946

Benoemd tot AP. prefect: 04/01/1952

Tweede afreis: 08/01/1953

Overleden:

Afkomstig uit Molenbosweg ?

7 - JOZEF SIMONSSTRAAT

Letterkundige (° Oelegem 1888 + Turnhout 1948) die te LH in Oud-Dorpsstraat 34 heeft gewoond.

Een straat noemen naar iemand uit het "verleden van Loenhout" plaatst de geschiedenis van Loenhout in het daglicht. Het is tevens een late huldeblijk aan deze mensen (en hun families) die toch wat betekend hebben voor Loenhout. Loenhout zelf mag fier zijn met deze mensen.

Hopelijk kan deze bijdrage van WESALIA II toch een beetje van nut zijn bij de bepaling van de straatnamen in het nieuwe verkavelingsplan te Loenhout.

UIT DE OUDE DOOS...
Wuustwezel "Chijnsboek 1493" III

tusschen cornelis peters dibts sone ende de
jonghe heyne van tyeghelt westweert willem
maes ghijlsels oostweert comende bimpd gheerts
cheise van brecht

pg 3 b 7 for

De zelve van eenen halff bunder moers comende
van jacop de clerck daer tien erfgenamen in
ghelden gelegen aen sputte venne

1 ouds tinte

De zelve comende van jacop de clerck van een
half bunder bempd gelegen in de buyten
bempde neven jans oeyen kinderen bempt aen
de noort zyde met on een vierdel bempd

pg 3 b

De zelve van een half bunder bempd gelegd
neven jan oeyen kinderen binnend bempd aen de zuyd
zyde

pg 3 b

tusschen cornelis peters dibts sone ende de jonghe heyne van tyeghelt westweert willem
maes ghijlsels oostweert comende bimpd gheerts cheise van brecht

De zelve van eenen halff bunder moers comende van jacop de clerck daer tien erfgena-
men in ghelden gelegen aen sputte venne

de zelve comende van jacop de clerck van een half bunder bempds gelegen in de buyten
bempde neven jans oeyen kinderen bempt aen de noortzijde met eenen vierdeel bempds

de selve van een half bunder bempds gelegen neven jan oeyen kinderen binnen bempds aen de
zuyd zyde

2. 6
1 peter de boldere comende van jacop de clerck
vander bloet stede ende een half bunder heyden
vander stede een half bunder bempd noch een
half bunder bempd vander borilande noch van
willem van rontelbrigher een half bunder moers
g'boere

21/7 3 ar

peter de voldere comende van jacop de clerck vander vloet twee ende één half buender
 heyden van der stede van halff buender bempds noch een halff buender bempds van den
 boenlande noch vande willem van couwenberghe een half buender moors ende voirst

a. b

De selue comende van Jan Wouter clerck by versterfte
 van sijn wijfs vader van nysen buender bempds
 gelegen inde buende bempds tege sijn geleyde gode zijde
 tege sijn geleyde op de noort zijde

v. d. l.

de selve peter de volder comende van jan wouter clerck bij versterfte van zijne wijfs vader
 van enen vierendeel buende bempds gelegen in de buyten bempds gelegen op de zuytzijde
 tgasthuys erve op de noort zijde

willem maes ghijsels comende van nysen van teyghelt van enen buender maeyveld gelegen
 tgasthuys op de noortzijde zanne goeskens oir op de noortzijde eenen soukwech op de
 westzijde

Willem Maes ghijsels comende van nysen van teyghelt van enen buender maeyveld gelegen
 tgasthuys op de noortzijde zanne goeskens oir op de noortzijde eenen soukwech op de
 westzijde

De selue comende van sijtten komhout symont
 dorchte bunder sijn sthellen gelegen tusschen in
 gooyt noort vort / Cornelis van lreke mste
 hie op noort vort Dander zide op de lreke

v. d. l.

De selue comende van johannes loebvry van
 nysen haluon buender moors volder bunder moor
 moor comende metten nysen inde alre vort

j. d. l.

De selue van Meegen die huren van antvry
 moor

v. d. l.

De selue comende van Jacob Jant in de
 gassen pullekenb Danc van volder
 hiecht van volder buender bempds comen
 van j. in te orenb linden thye van mare
 op de noort zijde comen peter dith aen
 dorp zijde van hiecht volder linden
 zint vort

738

de selve comende van lysbetten rombout symoens dochter vander santschellen gelegen
tusschen jan gorys noortweert cornelis van beke insgelycx oir noortweert dander zijde op de
beke

de selve comende van johannes lodewijcx van enen halven buender moers wouter vander
noot moers comende metten eenen inde aen de vroente

de selve van wegen de heeren van antwerpen moers

de selve comende van jacop jans en verder goessen pullekens ende naer van ener helicht van
vieren vierendeel bempts comende van jan oeyens kinderen thys van marem op de noortzyde
cornelis peter dibts aen doostzyde jan hildernis wijs kinderen zuydweert

afgeleid
b *afgeleid* 6 peter willem cleys ^{afgeleid} comende van willem
cleys ^{afgeleid} bellen ^{afgeleid} banden ^{afgeleid} heiligen gheeste van
min ^{afgeleid} te bempdecken ^{afgeleid} gelegen aen delbroeck *7 d b*

peter willem cleys erfgenamen comende van willem cheys willems van den heyligen gheeste
van enen bempdecken gelegen aen delbroeck

afgeleid
b 6 peter van steeghoven comende van jan moeye
sone van onderhalf morcken saet landt gelegen
tusschen tgasthuys erve aen doost zijde de jonge
heyne van tyghelt aen de westzijde *7 d b*
b 6 de zelve vander Nedervoort gelegen henrick
van tiegelt aen de westzijde ende tgasthuys
aen doostzijde *7 d b*

peter van steeghoven comende van jan moeyensone van onderhalf morcken zaatlant gelegen
tusschen tgasthuys erve aen doost zijde de jonge heyne van tyghelt aen de westzijde

de selve vander nedervoort gelegen henrick van tiegelt aen de west zijde ende tgasthuys aen
doostzijde

lysbet heyn coppens comende van ketlinen van houte van eenen buender bempds gelegen

afgeleid
b 6 Lysbet heyn coppens comende van ketlinen
van houte van eenen buender bempds gelegen

DE BOERDERIJEN VAN HET SNEPPEL III

Hoeve Corneel Van Dijck-Anthonissen Ambachtstraat

In deze derde aflevering van de reeks 'De boerderijen van het Sneppel' hebben we het over de hoeve van Corneel Van Dijck en Louisa Anthonissen.

Het perceel heeft op de caerte figuratief het nummer 1962.

De oudste bewoners en eigenaars die we vonden, zijn Matthijs Goossens en Cathelijn Wackers.

Matthijs Matthijszoon Goossens en Cathelijn Anthonis Wackersdochter

In 't meetboek van 1660 staat Matthijs Goossens vermeld als de eigenaar van het perceel n° 1962 met huis, schuur, hof en dries. Het perceel was 535 roeden groot (= bijna 2 ha) en grensde ten westen aan de beek, ten noorden aan Kerstiaan Wouters, ten oosten aan de hoeve van Anthonis Van Aken en ten zuiden aan de straat.

Matthijs Goossens werd geboren op 1 juni 1603 en Cathelijn Wackers op 9 januari 1611. Zij was de dochter van Antoon Wackers en Cathelijn Jan Hesselmans.

Het perceel n° 1962 had Cathelijn Wackers verkregen bij de verdeling van de nalatenschap van haar ouders op 11 maart 1632. Een maand later, 27 april 1632, trouwde zij met Matthijs Goossens. Tussen 1633 en 1649 werden er 8 kinderen geboren, waarvan 2 jong gestorven zijn. Matthijs Goossens stierf op 27 december 1670 en Cathelijn Wackers op 24 juli 1680.

Op 4 januari 1681 hebben de 6 kinderen de boerderij onder elkaar verdeeld.

Het waren: Antoon (°1633), Peeter (°1641), Gabriel (°1644), Jan (°1649), Barbel (°1635) weduwe van Jan Verboven en Cathelijn (°1647) met haar man Antoon Jan Wiricx.

De hoeve met huisakker werd toegewezen aan Gabriel en Jan, ieder de helft.

Jan Goossens zal de nieuwe bewoner worden. Hij was op 29 januari 1676 getrouwd met **Petronella Melsen Bartholomeeussen**.

Jan Matthijs Goossens en Petronella Melsen Bartholomeeussen

Jan Matthijs Goossens en Petronella Bartholomeeussen hebben vanaf hun huwelijk in 1676 op de hoeve gewoond, zoals we kunnen opmaken uit de zetboeken van die tijd.

Petronella was de dochter van Melchior Bartholomeeussen (Melsen Meeusen) en Elisabeth Hendrik Van der Buyten.

Op 13 mei 1685 heeft Gabriel Goossens zijn deel verkocht aan Michiel Van Elsacker, die in 't meetboek van 1690 vermeld wordt als eigenaar.

Jan Matthijs Goossens is op de hoeve blijven wonen tot aan zijn dood op 11 april 1694. De weduwe heeft er nog gewoond tot 1698.

Op 15 december 1698 hebben Catharina Van Gilse, weduwe Michiel Van Elsacker, en haar 3 kinderen, Mattheus, Maria Josefina en Peeter, de hoeve verkocht aan Matthijs Antoon Wiricx en Anna Bartholomeeussen: "eene stede met huuse, hove, driessche, landen en weyden..." Zij worden de nieuwe bewoners vanaf 1699.

Matthijs Antoon Wiricx en Tanneken Jan Bartholomeeussen

Matthijs Wiricx, zoon van Antoon Jan Wiricx en Cathelijn Matthijs Goossens, werd geboren op 27 juni 1675. Hij trouwde in 1698 met Tanneken (Anna) Bartholomeeussen, geboren in 1677 op de Tommelberghoeve, waar haar ouders woonden.

Zij was de dochter van Jan Hendrik Bartholomeeussen en Elisabeth Bastiaan Theeus.

Er werden uit dit huwelijk 7 kinderen geboren tussen 1699 en 1717.

Matthijs Wirixx stierf op 8 april 1719. Zijn schoonbroer Merten Laureyssen werd aangesteld als voogd over de minderjarige kinderen, samen met Jan Verboven.

De hoeve werd verhuurd aan Quiryng Bogaerts en Cornelia Laureys Simons. Ze hebben er maar 3 jaar gewoond.

Jan Matthijs Wirixx en Joanna Van Aerde

Op 2 juni 1723 hebben de voogden Merten Laureyssen en Jan Verboven de hoeve verhuurd aan Jan Matthijs Wirixx, oudste zoon van Matthijs en Anna Bartholomeeussen. Hij betaalde 60 gulden pachtgeld per jaar.

Jan Wirixx was toen pas getrouwd met Joanna Van Aerde. Er stond in die tijd een zware hypotheek van 1100 gulden op de hoeve. Anna Bartholomeeussen was dit geld schuldig aan Isabella Jacobs, weduwe van Petrus Henricus Schut, voormalig schepen van Antwerpen.

Jan Matthijs Wirixx was 38 jaar oud toen hij op 16 april 1737 overleed.

Adriaan Cornelis Wirixx komt nu op de boerderij als pachter.

Op 28 juni 1740 hebben de kinderen van Matthijs Wirixx en Anna Bartholomeeussen de hoeve verkocht aan jonker **Cornelius Ignatius Van Craesbeeck de Sittaert**, schout van Loenhout.

Adriaan Cornelis Wirixx wordt enkele jaren later als pachter opgevolgd door **Jan Vergouwen**.

Cornelis Matthijssen en Catharina Rombouts

In 1755 zijn er weer andere bewoners. Bij de volkstelling van dat jaar worden zij vernoemd: Cornelis Matthijssen en Catharina Rombouts en hun 4 kinderen: Adriaan 7 jaar, Joanna 4 jaar, Jan 2 jaar en Corneel 11 maanden oud. De oude Peeter Jan Rombouts, vader van Catharina, woonde er als 'coëtganger'.

Cornelis Matthijssen stierf in 1765. De weduwe heeft er nog een tijdje gewoond tot ze in 1767 trouwde met haar buur Jacobus Van de Cloot, een weduwnaar zonder kinderen maar mét een boerderij.

Vanaf 1767 komt **Peeter Baeten** op de hoeve als de nieuwe pachter. Hij werd in 1774 opgevolgd door **Jan Lodewijckx**. Vanaf 1780 komt **Clemens Cools** er wonen.

De hoeve eigendom van het kasteel van Loenhout

In 't meetboek van 1783 staat de Loenhoutse kasteelheer **Joannes Josephus Walckiers de Camarage** vermeld als de eigenaar van de hoeve. Tot in 1847 zal ze één van de vele Loenhoutse hoeven zijn die tot het kasteel behoren.

In 1799 heeft Walckiers de Camarage zijn kasteel en alle andere eigendommen in Loenhout verkocht aan **Petrus Frans Stevens**, rentenier te Vilvoorde.

De verkoopakte is terug te vinden in 't archief van de Brusselse notaris P.J. Dupré en heeft als datum: 11 Ventose jaar 7 van de franse republiek (= 2 maart 1799).

Op 18 augustus 1806 verkocht Petrus Stevens het kasteel en bijhorende hoeven aan **Petrus de Pauw** (not. Guillaume De Bruyn, Vilvoorde).

In de bevolkingslijst van 1801 worden **Christiaan Antoon Van Tichelt** en **Maria Adriaan Janssen** vermeld als de bewoners van de hoeve in de Ambachtstraat.

Marie Janssen stierf in 1807 en Christiaan Van Tichelt in 1814.

In 1815 komen **Peeter Simons** en **Joanna Van de Keybus** er wonen.

De hoeve zal in 1818 weer van eigenaar veranderen.

Petrus de Pauw en zijn vrouw Marie Françoise Couqueuil die in Grivegnée bij Luik woonden, verkochten op 13 april 1818 het kasteel, de windmolen en 10 hoeven aan **Jean Claude Bernardin, markies de la Valette**.

De akte werd opgemaakt door notaris F.J. Van Dael te Antwerpen. Er is een 'tableau indicatif' bijgevoegd met een volledige beschrijving van alle percelen land, weide, heide en bossen die tot de heerlijkheid Loenhout en Popendonk behoorden.

Deze lijst is gebaseerd op het meetboek en de caerte figuratief en werd opgemaakt in 1779 en 1780 door A. De Decker, gezworen landmeter.

De totale eigendom bedroeg 354 bunders en 254 roeden of ruim 472 ha.

De 10 hoeven die tot het kasteel behoorden, staan vermeld samen met de naam van de pachters die er in 1818 woonden.

De windmolen en bijhorende hoeve: molenaar = Cornelis Lenaerts

Hoeve 'het verbrand hof' op Neerven: pachter = Jan Speltinx

Hoeve op 't Hecht: pachter = Jan Driesen

Hoeve op Donkervoort (Sneppelweg): pachter = Cornelis Aernouts

Hoeve in de Katerstraat: pachter = Jan Moerkens

Hoeve in de Ambachtstraat: pachter = Peeter Simons

Vier hoeven op Popendonk: pachters = Marten Vissers, Christiaan Speltinx, Wouter Vergouwen en een zekere Cornelis, wiens achternaam onleesbaar is.

Peeter Simons, de pachter in de Ambachtstraat, stierf op 2 december 1819.

Hij werd opgevolgd door **Jan Baptist Van Looveren** en **Maria Catharina Van Dijck**. 't Is niet duidelijk wanneer zij op de hoeve zijn gekomen. In 1829 woonden ze er. Ze zullen er blijven tot eind 1847.

In 1841 is er weer een nieuwe eigenaar van 't kasteel en hoeven, nl. **Petrus Joannes Elsen**, suikerfabrikant te Antwerpen. Verkopers waren **Hendrik Van Beeck-Vollenhoven**, koopman in Amsterdam, en zijn zuster **Agatha Petronella Van Beeck-Vollenhoven** en haar man **Samuel Alexander Henningson**. Zij woonden te Velp in Gelderland (not. Hanegraeff, Antwerpen 15-10-1841).

Hendrik en Agatha Van Beeck-Vollenhoven waren 2 enige kinderen van ridder **Jacobus Van Beeck-Vollenhoven**, tijdens zijn leven "bankier van zijne majesteit de koning van Pruisen". Hij woonde in Amsterdam en was op 7 november 1820 eigenaar geworden van 't kasteel, windmolen en hoeven door een beslissing van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen. Jean Claude Bernardin, markies de la Valette, die 2 jaar voordien het kasteel gekocht had, was blijkbaar geen goede betaler.

Vanaf 1841 is Petrus Joannes Elsen dus de eigenaar van de hoeve in de Ambachtstraat. Op 7 september 1847 verkocht hij ze aan **Petrus Joannes Verboven** en **Jacoba Aertsen**. De 10 kopen hadden een totale oppervlakte van 18 ha 35 aren.

Petrus Joannes Verboven kocht de eerste koop: de hoeve met 9 ha grond erbij, voor de som van 7.150 F. De eigendom was beschikbaar vanaf 1 januari 1848.

Jan Verboven en Jacoba Aertsen

Jan Verboven werd geboren op 9 augustus 1792. Hij was de zoon van Petrus Verboven en Cornelia Marijnissen. Op 17 april 1815 trouwde hij met Jacoba Aertsen, dochter van Petrus en Joanna Poppelaers. Zij werd geboren op 22 oktober 1792.

Na de aankoop van de hoeve verhuisden zij begin 1848 naar de Ambachtstraat.

Jan Verboven stierf in 1859 en Jacoba Aertsen in 1865.

Kort na de dood van hun moeder hebben de kinderen op 5 augustus 1865 de hoeve publiek verkocht. Zij waren met 12 broers en zusters: Jan 48 jaar en Jacobus 43 jaar waren nog ongetrouwd en woonden op de hoeve. Hun zuster Carolina en haar man Corneel Willemsen woonden eveneens op de hoeve. Verder waren er nog: Corneel, handwerker te Loenhout. Maria Theresia en haar man Jan Ansoms, timmerman te Loenhout. Joanna met Jan Wils, handwerker te Antwerpen. Catharina, dienstmeid te Brecht. Maria met Frans Meeusen, landbouwer te Brecht. Andries en Jozef, handwerkers, zij woonden in Pautier bij Parijs. Cornelis Gijsen, landbouwer te Brecht, weduwnaar van Adriana Verboven. Willibrordus

Verheyen, landbouwer te Merksplas, weduwnaar van Anna Cornelia Verboven met 6 minderjarige kinderen.

Voor 17.200 F verkochten zij de hoeve aan hun mede-erfgenamen **Jan, Jacobus en Carolina Verboven**: "eene stede met huis, stal, schuur, torfhuis, bakhuis, werf, hof, land en weiden in de Ambachtstraat..."

In 't geheel waren het 13 ha 40 aren, waarvan 4 ha heide op de Henxbroek.

Op 23 mei 1868 heeft Carolina Verboven (X Corneel Willemsen) haar deel in de hoeve verkocht aan de 2 ongetrouwde broers Jan en Jacobus Verboven.

Jacobus Verboven en Elisabeth Roovers

In 1874 is Jacobus Verboven, op 52-jarige leeftijd, nog getrouwd met de 22-jarige Elisabeth Roovers. Zij was de dochter van Adriaan Roovers en Joanna Francken.

Er werden 3 zonen geboren uit dit huwelijk. Op 23 april 1877, enkele dagen voor de geboorte van zijn jongste zoon, stierf Jacobus Verboven. Zijn broer Jan stierf enkele maanden later. Elisabeth Roovers hertrouwde in 1878 met Jan Martens, geboren op 24 februari 1848, zoon van Adriaan Martens en Cornelia Van Dijck die op de Heibaard woonden. Uit dit tweede huwelijk werd nog een hele rij kinderen geboren.

Op 16 juli 1889 hebben Elisabeth Roovers en Jan Martens de hoeve verkocht.

Zij traden op als voogden van de minderjarige Petrus Joannes, Adriaan en Jacobus Franciscus Verboven, drie kinderen uit het eerste huwelijk van Elisabeth Roovers met Jacobus Verboven.

Corneel Van Dijck en Catharina Van Looveren kochten de hoeve met 12 ha 50 aren voor de som van 10.600 F.

Corneel Van Dijck en Catharina Van Looveren

In 't voorjaar van 1890 kwamen Corneel Van Dijck en Catharina Van Looveren op de hoeve wonen. Corneel werd geboren op 7 december 1859 als zoon van Adriaan Van Dijck en Theresia Van den Heuvel. Op 5 mei 1886 trouwde hij met Catharina Van Looveren, geboren in 1858, dochter van Michiel en Joanna Van Dijck.

Hun huwelijk werd ingezegend door Louis Van Dijck, de latere missiebisshop in China. Er werden 6 kinderen geboren: Louis °1887 (X Net Verhoeven). Jan °1889 (X Theresia Vermeiren). Frans °1891, later pastoor in Schilde. Joanna °1894, kloosterzuster in Gijzegem. Isidoor °1896, priesterstudent, gestorven op 1 maart 1917. Theresia °1899 (X Frans Van Dongen).

Catharina Van Looveren stierf op 9 oktober 1924 en Corneel Van Dijck op 6 februari 1945.

Jan Van Dijck en Theresia Vermeiren

Corneel Van Dijck en Louisa Anthonissen

Alfons Van Dijck

Jan Van Dijck, zoon van Corneel en Catharina Van Looveren, trouwde op 13 september 1916 met Theresia Vermeiren, °14/12/1892, dochter van Corneel en Maria Catharina Aertsen. Frans Van Dijck, broer van de bruidegom, zegende het huwelijk in.

Zij worden de nieuwe bewoners van de hoeve in de Ambachtstraat.

Vanaf 1956 zullen Corneel Van Dijck en Louisa Anthonissen de boerderij overnemen. Zij wonen er tot op heden, samen met hun zoon Alfons.

Jan Simons

V. Onderwijzer

Reeds in de zitting van de Gemeenteraad van 28 juli 1923 was Karel Peeters tijdelijk benoemd tot onderwijzer in de gemeenteschool voor jongens van het Centrum in opvolging van Edmond Janssens die ontslag had genomen. Na zijn militaire dienst te hebben vervuld kon hij eindelijk na de Paasvakantie van 1925 definitief als onderwijzer in actie schieten.

Gedurende 10 jaar zal hij zijn taak van onderwijzer met een intense vreugde en overtuiging vervullen. Voor de jaren 1924-1930 waren zijn ideeën over het onderwijs nogal nieuw en vooruitstrevend. Deze ideeën die hij in de praktijk trachtte toe te passen vinden wij terug in lange teksten die hij neerschreef voor de "conferentiewerken".

Zeër in het kort zouden wij durven stellen dat hij meer aandacht besteedde aan de psychologie van het kind dan aan de psychologie van de inspecteurs. In de praktijk had dit ook zijn gevolgen. De wederzijdse verhoudingen tussen hem en de leerlingen waren opperbest, maar de relaties met de inspecteurs gaven aanleiding tot scherpe conflicten.

De onderwijzers moesten als conferentiewerk opstellen en verhandelingen maken die door de inspecteur verbeterd werden teruggestuurd. Allerlei onderwerpen moesten behandeld worden en alle vakken kwamen aan bod. Wanneer het vak aardrijkskunde behandeld werd kreeg de jonge onderwijzer als opmerking: "Het werk is verzorgd maar algemene aardrijkskunde wordt niet goed door u begrepen!". Maar wanneer geschiedenis aan de beurt kwam kreeg hij maximum van de punten met als opmerking: "Prachtig. Ge zijt zeer bevoegd in dit vak!" Het spreekt vanzelf dat hij bij die gelegenheid al zijn registers opentrok en goed liet zien dat hij in deze materie reeds op jeugdige leeftijd zijn weg kende.

Wanneer hij in zijn uiteenzettingen het "kind" erbij kon betrekken, ging alles dubbel zo vlot. Zo schreef de jonge onderwijzer:

"Een kind heeft een hekel aan alle dood en saai-suf onderwijs. Kind is synoniem van spel en leven. Wie nadenken wil op het taalonderwijs, dat hij zelf genoten heeft vanaf de lagere school tot in middelbaar- of normaal onderwijs, zal tot de conclusie komen, dat men daar niets geleerd heeft dan koude aanduidingen, regels lijk een reglement uit een ganzenspel. Na zoo'n droge les kwam dan als "dessert" een taal oefening vol klemmen en strikken, een koers met hindernissen, met afzet vol moeilijkheden, lijk men er in werkelijkheid nooit een zal ontmoeten. Resultaat: de leerlingen kenden lijk hun Vader-ons, al de regels en reglementen van Nominatief, Genitief, enz. maar als ze een eenvoudig briefken te schrijven hadden zaten ze gevangen, lijk de vos uit de fabel met 'n zak vol listen..."

"... Indien men van een kind een opstel verlangt, dan mag en moet het kind zijn eigen gedachten uiten en niet die van den onderwijzer. Wel mag men aanmerkingen maken op den vorm, doch de gedachten, voor zoover ze niet in strijd zijn met waarheid en werkelijkheid, zijn eigendom van den leerling...."

"...De school moet een midden zijn waar het kind zich thuis voelt. Geen kazerne-uitzicht, maar huiselijke stemming. Geen schoolmateriaal aan de muren, maar mooie kunstplaatjes die voorvalletjes en tooneeltjes uit het kinderleven voorstellen. Geen zware plompe schoolbanken, maar vlijtige tafels en stoelen. Geen allesbestoppende kasten en laden, maar nette meubelen met glazen deurtjes waarin de kinderen zelf hun verzamelingen bergen. Geen kale vensters, maar frissche ruiten waarvóór mooie bloemen u toelachen. Alles moet één uiting zijn van aantrekkende en aanlokkende vreugde, levensblijheid en schoonheid."

In sommige teksten uit 1927 kwam reeds lichtjes zijn lichte allergie naar boven voor inspecteurs en voor de toenmalige leermethodes. Op de vraag "welke leerwijze volgt gij en

welke rol vervult hierbij het handboek", eindigde Karel Peeters zijn betoog met het volgende besluit :

" Ondanks alle verandering in opvatting en rol van het geschiedenisonderricht, ondanks alle betwistingen en twistpunten over programma en leerstof, moet de onderwijzer zelf zijn weg zoeken in zijn onderwijs en 'maken wat ervan te maken is' lijkt ze bij ons zeggen 'hij moet z'n plan weten te trekken'. Boven boeken en handleidingen, boven platen en prenten, boven kaarten en verzamelingen, boven leerstof en wetenschap staat de meester, want 'de meester is de ziel en het leven der school'.

Hoe gedroeg onze meester zich nu in de school ? Uit hetgeen ik heb vernomen van mensen uit Wuustwezel die hem nog als "meester" hebben gekend, was hij een man die graag gemoedelijk en vriendelijk met zijn leerlingen omging en de naam had niet te kunnen straffen. Hij paste zijn theorieën over les geven "op basis van gebeurtenissen en uitstappen" ook in de praktijk toe.

Zo had hij aan de kinderen in het 4de studiejaar de opdracht gegeven eens met de familie naar de dierentuin te gaan, naar de Antwerpse Zoo. Enkele maanden later zou hij daarover dan les geven en ook vragen stellen. De maanden gingen voorbij en tijdens de bewuste les over het bezoek aan de dieren vroeg "meester Peeters" : "En wat was nu het grootste beest?"

De ene antwoordde de olifant, een andere zei het nijlpaard terwijl een derde het meer in de lengte zag en het over de giraf had. Eén jongen bleef echter stil zitten en nam geen deel aan de discussie. Meester Peeters kreeg hem in de gaten en vroeg : "Héwel zijt ge soms niet naar de Zoo geweest?" – "Neen, meester" – Maar de meester hield vol en vroeg : "wat vindt gij dan het grootste beest?" – "Nonkel Jef, zei de knaap, want gisteren is ons vader kwaad thuis gekomen en heeft gezegd : onze Jef is het grootste beest van de wereld!"

Een ander verhaaltje dat ik in Wuustwezel vernam moet zich in 1925 hebben afgespeeld. De jongens stonden in de rij vóór de klas na de speeltijd. Meester Peeters stond ervoor en zag dat van achter naar voor een briefje werd doorgegeven waarmee gelachen werd. Hij ging er naartoe en vroeg het briefje. Hierop stonden een man en een vrouw getekend en daaronder de tekst "de meester met zijn lief". De jongen die bekende de tekening te hebben gemaakt moest na de klas blijven. Iedereen dacht dat de meester nu wel kwaad zou zijn en een flinke straf zou uitdelen. De vader kreeg echter geen straf maar wel een boekje mee om thuis te lezen.

Men vertelde mij ook dat de pastoor in de school was geweest en aan de onderwijzers had gevraagd om toezicht uit te oefenen op de jongens na de klas en zij die in de beek gingen zwemmen "zoals de Witte van Zichem" te straffen. Meester Peeters, zo zegde men mij, deed dit fel tegen zijn zin en het was vlug geweten dat hij niet straffe. Dat er in die tijd problemen waren met "de beek" blijkt wel te kloppen want ik vond in het archief het volgende briefje van een kwade vader dat ik letterlijk overneem :

"Wuustwezel den 14-7-1925

Mijn zoon is gister om Twaalf ure uit de school aan gekome uit reede als gij hem in de school hept gehouwe om dad hij met zijne zuster naar de beek geweest heeft Meester ik vraag mij af wat zake geier mede hept waar mijne kindere naar toe gaan naar de school ure dus meester ik vraag u hier uit leg van : Ten eertse wat hept gij in de beemde te stelle Ten tweede waar hept gij het recht gehaalt op de goedere van mijn jacht terijn te kome baas speele dus Een antwoord alst u b. geef mij een antwoord mede en anders komt om 7 ure achter het hof aan de beek waar gij geweest zijt dan zal ik er ook zijn"

In het schrijfboek met Conferentiewerken uit 1926 wordt een van de teksten gewijd aan "muziekonderricht". Als men nu weet dat Meester Peeters nooit in zijn leven heeft kunnen zingen en zelfs geen toon kon houden, wordt de tekst wel héél theoretisch.

"Een lied aanleeren op het gehoor"

Wat moet ik bij de jongens vormen ? Wel, heel eenvoudig : oor en stem. Om het oor te oefenen zing ik voor, om de stem te vormen laat ik de ll. zingen. Eerst heel het stuk eenige keeren, de ll. mogen de laatste malen zooal stillekens meevooizen...."

In de praktijk zegde de meester tot zijn geliefde, die later mijn moeder werd : "Ge moet eens in de hof komen luisteren. We gaan weer zingen !" De hof van de meester thuis lag maar een vijftig passen naast de school. En dan hoorde zij de harde jongens van de buiten luidkeels schreeuwen en volgens haar getuigenis zo vals als een kat :

"Kap ik mijn wilgen blokjes,
Parenwijs uit den boom,
'k Zie ze onder broeks of rokjes,
Haperend aan den zoom.
Klompen aan den voet,
Klompen aan den voet,
Staat onze guitjes goed !

Glad om er in te slieren,
Licht om er mee te gaan,
Hol om er in te tieren,
Hard om er mee te slaan !
Klompen aan den voet,
Klompen aan den voet,
Staat onze guitjes goed !

Kinderen van den buiten,
Klompekens bruin van rook !
Op ! Als de leerkens sluiten,
Sluiten de klompkens ook !
Klompen aan den voet,
Klompen aan den voet,
Staat onze guitjes goed !

Hoe weinig er ook toon werd gehouden, het werd met enthousiasme en overtuiging gezongen. Alleen van de meester zijn stem was niets meer te horen.

*

VI. Brinio en de dorpspolitiek

Reeds tijdens zijn legerdienst had hij de idee uitgewerkt om een toneelstuk te schrijven. Hij liet de teksten lezen door zijn vrienden uit de Normaalschool.

Einde 1924 schreef hij naar het "Toneelfonds Palmer Putman te Waereghem" en kreeg op 14 december 1924 antwoord van schrijver en toneelkenner Willem Putman.

"... Speel gerust "Brinio". Het is niet moeilijker dan de stukken die gij opsomt, en het is volstrekt niet minder waard.... Verder heeft het stuk diepere beteekenis dan wat ons gewoonlijk in dat genre wordt geboden.... Het stuk zit netjes ineen; het zal, bij een verzorgde opvoering, gelegenheid geven tot enkele goede tooneel-momenten. Het is om zoo te zeggen boeiend over geheel de lijn.... Ik raad u ten zeerste aan verder voor ons tooneel te werken. Nog vele historische gegevens zijn de moeite waard om scenisch te verbeelden....

Geloof mij, uw werk is gaaf en interessant. Gij moogt het zonder aarzelen laten opvoeren...."

Op 14 februari 1925 meldt het Toneelfonds Palmer Putman officieel dat "Brinio" zal uitgegeven worden en dat de auteur 25 exemplaren als honorarium zal krijgen. Er worden

exemplaren ter recensie gestuurd aan De Standaard – De Schelde – Het Laatste Nieuws – Toneelgids – De Blauwvoet – De Vlaamsche Vlagge en Het Vlaamsche Land.
Enkele maanden later verschijnt een folder in gans Vlaanderen.

VOOR 11 JULI- EN ANDERE VLAAMSCH E FEESTEN

EEN NIEUW STUK VOOR ALLE VLAAMSCH E KRINGEN :
ZOOEVEN VERSCHENEN :

BRINIO

Historisch Drama in 5 bedrijven door KAREL PEETERS. Prijs : 7.00

Een der schoonste bladzijden uit de geschiedenis van den weerstand der oude Germanen tegen het heerschzuchtig Rome. Brinio is de type van den bewusten maar voorzichtigen volksleider die geduldig wacht "tot de maat vol is" maar dan ook ten volle zijn plicht verstaat. Het stuk is, in verband met onze huidige Vlaamsche beweging, opvallend actueel. Wij zien er al de verschillende strekkingen van onzen huidige strijd in weerspiegeld. Niet het minst om deze reden zal het onzen kringen welkom zijn en het publiek behagen.

Bovendien bewijst Peeters met dezen eersteling dat hij reeds verbazend knap de touwtjes van een drama in handen houdt. De taal is flink en keurig, vrij van alle bombast – en een stijgende spanning voert het stuk naar een verrassende ontknooping, langsheen een goedgeschikte opeenvolging van handige ontroerende tooneeltjes. Goed werk. Bescheiden pogen dat al onze aandacht verdient. Een der allerbeste stukken voor mannen-toneel. Bovendien levert de opvoering geen enkele moeilijkheid op – zoodat elke kring ze gerust kan aandurven.

In De Standaard van 19 juni 1925 publiceerde V.d. Dr. een korte bespreking, waarbij bijzonder de nadruk gelegd wordt op het parallelisme met de toestanden in Vlaanderen :

"Zoo wordt dan het oude historisch verhaal van J. Van Lennep weer uit de vergetelheid opgetrokken en zelfs gedramatiseerd voor tooneelprestaties.... Schrijver wil een vergelijking schetsen tusschen 'n vroegeren en 'n huidige opvoedingsstrijd, waarin te woelen liggen kamp en strijd, recht en onrecht, extremisme en minimalisme, doch waarin opglanst de droom der algemeene broederschap van het Germanendom. Die tendens schaaft niet aan het stuk, wel integendeel voor velen. Een Vlaamschvoelend volkspubliek zal daarom graag dit stuk lusten."

Maar zo had de invloedrijke pastoor Verheyen het niet begrepen. Hij was reeds dwars gaan liggen bij de Studentengilde "Wees u Zelf" die Brinio wilde opvoeren ten voordele van Pater Vissers die in september naar het buitenland vertrok. Bij gebrek aan een zaal kon de opvoering echter niet doorgaan. De verhouding tussen de pastoor en de studentenbeweging was verslecht naar aanleiding van de Gouwdag te Wuustwezel in 1923.

Aan de auteur van "Brinio" werd de boodschap overgebracht van de pastoor die drie bezwaren had:

1. De Frontbeweging is hier gericht tegen de Heer Burgemeester
2. Over de kleedkamers is het woord zedelijkheid te pas gekomen
3. Wat uw vergelijking betreft, die hadde ik liever niet gezien om alle opspraak te vermijden.

De onderwijzer-auteur voelde het gevaar dat hij het slachtoffer ging worden van een typische dorpspolitiek en daardoor ook zonder zaal riskeerde te vallen en schreef op 12 augustus 1925 de volgende brief:

"Zeër Eerwaarde Heer Pastoor,

Ik bespaar U al die overbodige inleidingen om te moeten zeggen wie en hoe ik ben.

U kent me van jongs-af en weet wel dat ik het goed meen, hoop ik.

't Gaat hier over de "incidenten" van gisteren namiddag, dus aangaande den inhoud en vooral de bedoeling van m'n tooneelwerk.

Vermits U verklaard hebt dat mijn stuk gericht is tegen de Heer Burgemeester meen ik dat hier mijn persoonlijke belangen op het spel staan en houd ik er aan U eenige ophelderingen te verschaffen :

1. *Wat de zedelijkheid van m'n werk betreft : in "Tooneelgids" van verleden maand verscheen een kritiek door E.P. Boelaert. Ik voeg ze hierbij. De Algemeene Tooneel-boekerij onder leiding van E.H. J. Bernaerts verdeelt de ter recensie gezonden stukken in twee reeksen die ze merkt G. (geschikt) of O. (ongeschikt). In den Catalogus dier Boekerij vindt U hierover meer uitleg. Zoo ik me goed herinner beteekent G : Geschikt voor alle Katholieke Vereenigingen.*

2. *Wat betreft mijn bedoeling tegenover de Heer Burgemeester : Ik begaf me onmiddellijk bij hem om zijn gedacht daaromtrent te vernemen. Op zijn verzoek richtte ik mij tot de E.H. Bernaerts om zijn oordeel te kennen.*

Ik herinner me niet dat U in uw mondelinge beoordeeling 'n paar maanden geleden daarop iets aangemerkt hebt. Mijn stuk is nochtans hetzelfde gebleven. Samen met de Heer Burgemeester heb ik naar een oplossing gezocht, en we meenen dat heel het geval op een misverstand steunt naar aanleiding van het gedrag van de Studentengilde. Ik druk erop, Z.E.H. dat er onderscheid dient gemaakt tusschen een vergadering van de Studentengilde en onze tooneelherhalingen en -opvoeringen. Naar ik vernam door seminarist Frans Reynen, gaat het hier om de Van Thillo's. Mag ik U dan zeggen dat er geen van hen een rol in m'n stuk vervult. Dat gansch de leiding op mij rust en dat er op uw verzoek een seminarist verantwoordelijk zal worden gesteld."

Enkele dagen later kreeg de Burgemeester een brief van E.H. J. Bernaerts :

"WelEd. Heer Volksvertegenwoordiger,

Ingevolge bijgaand verzoek ben ik zoo vrij er UEd. op te wijzen dat er van katholiek standpunt uit geen bezwaar is tegen een vertooning van "Brinio" door Peeters.

Over plaatselijke toestanden heb ik geen oordeel te vellen, maar ik acht 't voordeelg Ued. het schrijven van den heer Peeters zelve mede te deelen, natuurlijk in volle vertrouwen dat er tegen hem geen misbruik van wordt gemaakt. De toon lijkt me zoo rechtzinnig dat ik meen dat over persoonskwesties gerust mag heengestapt, wil men niet door het wantrouwen aan goede bedoelingen en inschikkelijkheid van den heer Peeters, een verbitterde te meer kweken.

Mocht Ued. soms nadere inlichtingen verlangen dan houd ik me graag ten uwen dienste...."

Op 13 en 20 december 1925 wordt dan in de zaal "De Vriendenkring" een toneelavond ingericht door de "Wuestwezel-Football-Club". "Brinio" wordt opgevoerd met de volgende rolverdeling :

Brinio, opperhoofd der Kaninefaten,	J. van den Broeck
Hymer, opperhoofd der Kustbewoners,	J. Van den Kieboom
Marman,)	A. Cools
Wolfert,)	A. Staepels
Alwart,)	J. Verhellen
Erik,)	J. Van den Heuvel
Germaansche stamhoofden,	

Erner, dienaar van Brinio,	J. Chantrain
Daginus, bard	K. Peeters
Raebius Massa, Romeinsch stedehouder,	G. Goris
Icilius Vulpes, centurio,	E. Hertoghs
Lucius Aquilius,)	P. Deckers
Titus Coponius,) oversten der Romeinsche ruitelij,	J. Chantrain
Canidius Liffio, hopman,	A. Weygers
Rufus, Romeinsch ruiter,	J. Hertoghs
Seleukus,)	K. Vervoort
Epafus,) dienaars van Raebius Massa,	A. Goris
Vegetus, handelaar,	J. Denis
Gerechtsschrijver,	F. Verstraelen
Getuige,	F. Breugelmans

Germanen. – Romeinen.

Handeling in 't land der Kaninefaten, in het jaar 69.

Het 1^e, 3^e, en 5^e bedrijf : op de Romeinsche vesting Matilo.

Het 2de bedrijf : in 't heilig Woud.

Het 4de bedrijf : op de hoeve van Brinio.

De opvoering kende een groot succes. In het Handelsblad van Antwerpen schreef Spectator drie dagen later : "zoowel over het stuk zelve, als over de uitvoering ervan valt niets dan goeds te zeggen". Wat verder vervolgt hij met : "overbodig te zeggen dat luide toejuichingen van den bijval getuigden."

Maar tegelijkertijd met lovende commentaar gaan tussen de twee vertoningen de poppen aan het dansen. Wrok, afgunst en verkiezingskoorts mengen zich in de toneelvreugde: kleine en vuile dorpspolitiek op zijn best, anonieme brieven en dito persartikelen inbegrepen !

In het dagblad De Schelde van 16 december 1925 verschijnt in de rubriek "Uit Westwezel" en onder de titel "Letterkundig schandaal" de volgende tekst :

"Tegenwoordig wil een ieder schrijven en zijn produkten gedrukt zien. 't Doet zoo aangenaam aan, wanneer de eenvoudige menschen u vol bewondering aanstaren als een soort genie ! En dat als ge pas enkele jaren op de schoolbanken uw broek versleten hebt.

Dit zou den man nog te vergeven zijn – niemand is vrij van een zekere dozis "eigenliefde" – maar de heer in kwestie wil uit z'en, op zulke twijfelachtige wijze verkregen prestige een zekere autoriteit op politiek gebied verkrijgen. Is het niet treurig voor de anti-nationalistische drijvers, dat ze hun gedreigd apostelschap, door zulke weinig kiesche praktijken moeten kalefateren !

De heer K.P. verheugde zich reeds in het omgekeerd succes, welke zijn stuk beleven zou voor de eerste maal. Zondag 13 December, in ons dorp opgevoerd Brinio was wel "vrij naar Van Lennep" geschreven, toch koesterde de schrijver litteraire, weze het dan niet al te hooge pretenties, wanneer daar plots kwade tongen vertellen, dat het stuk "vrij naar Van Lennep AFGESCHREVEN werd van de eerste letter tot de laatste en dat bijgevolg Meester K.P. niet de minste litteraire pretenties moet loesteren laat staan hooge pretenties !

Dat het geloof in de letterkundige bekwaamheid van onzen doorluchtigen dorpsgenoot bij alle menschen met gezond verstand een gevoeligen knak heeft gekregen hoeft nauwelijks gezegd."

In de Vlaamsche Week van 3 januari 1926 doet men er nog een schepje bovenop. Het artikel wordt ondertekend met "X".

Intussen was op 27 december 1925 in het weekblad Polder en Kempen een artikel verschenen met de volgende tekst :

"*UW MASKER AF !...Vele menschen uit Wuestwezel – die voor zoo "eenvoudig" worden weggezet – zullen verwonderd opkijken zoo ze geen antwoord zien verschijnen*

op het modderachtig laster-artikel uit een Antwerpsch blad, waarin niet mijn tooneelwerk "Brinio", maar wel mijn persoon werd aangevallen.

Ik daag den schrijver van het naamloos artikel uit, hetzelfde artikel te herhalen in dit blad, maar thans ondertekend met zijn eigen naam.

Zoo mijn naamlooze dorpsgenoot binnen de acht dagen, zijn naam niet kenbaar maakt, zal ik, samen met de "eenvoudige mensen", aannemen dat de gemaskerde lasteraar hierdoor zijn woord intrekt.

Zoo hij zijne lafhartigheid durft bekennen en zijn naam durft noemen, dan kan eerst nog eens overwogen worden of de persoon in kwestie wel een antwoord waard is.

Uw masker af ! Speel met juiste steenen ! Die is de sterkste, die steunt op zijn recht !!

KAREL PEETERS

Onderwijzer, Wuestwezel.

Stijl, woorden, hoofdletters en uitroepetekens waren voldoende duidelijk om aan te tonen dat men de jonge onderwijzer op zeer gevoelige plekken had getroffen. Deze aanval had hij zeker niet verwacht. Hij wilde nu een open confrontatie met die anonieme bekladder, alhoewel hij uit de tekst van het eerste artikel reeds kon vermoeden uit welke hoek die aanval kwam.

Van verschillende vrienden kreeg hij reacties op hetgeen zij in de pers konden lezen. Ondermeer schreef Alfons Borstlap uit 's-Gravenwezel :

"Vriend Karel,

Tweemaal proficiat met uw "Brinio". 'k Heb de polemiek rond uw eersteling gelezen en wacht nu op het antwoord van dien naamlozen schrijvelaar uit de Sch... op uw artikeltje. Laat waaien, wat waait Karel; beter benijd dan beklagd... "

Het zou naïef geweest zijn om te denken dat de anonieme schrijver zich zou hebben kenbaar gemaakt. Maar toch verwachtte hij niet dat er nog nieuwe aanvallen zouden komen. Deze kwamen er echter wel, maar brachten tegelijkertijd meer klaarheid en waarschijnlijk ook bevestiging van de vermoedens die hij had wie er aan de basis lag van die stokerijen.

Op 10 januari 1926 verschijnt er opnieuw een naamloos artikel in De Schelde met als titel

"Wat 'n Bluf !

Achttien dagen lang heeft de heer K.P. nagedacht over de onthullingen door ons gedaan... Zelfs met mijnheer Pastoor en mijnheer den Burgemeester is hij er over gaan praten.

Verstandige mensen mochten veronderstellen dat de ontmaskerde letterkundige ten minste na dit bekendmaken het stilzwijgen zou bewaren. Mis ! Want mordicus houdt hij aan zijn reputatie. Nu wil hij onze eenvoudige dorpsgenoten doen slikken dat de gemaskerde lasteraar zijn woorden intrekt, ai mij.... Wel komaan een paar vraagjes..

1° Waarom zijt u, beste, een achttal dagen voor de opvoering van "UW" stuk naar juffrouw S.V. gegaan ? Zijt u niet gaan vragen dat ze verzwijgen zou 't geen ze wist over UW stuk, omdat ge anders moeilijkheden zoudt kunnen hebben met het tooneelverbond ?

2° Kwam zekerer dag uw Collega juffrouw M.M. niet op de speelplaats met het oorspronkelijke werk en "UW" stuk ? Wat is dan uw antwoord geweest ? Wat maaktet ge daar toch een pover figuurtje hé ?

.... Als ik u nog een beteren raad mocht geven dan zou ik zeggen : meester blijf in uw klas ge zijt een flinke kracht in 't onderwijs, laat u als 't u blijft niet verleiden door letterkundigen roem."

Het begon allemaal plots duidelijk te worden. Met de namen van de juffrouwen S.V. en M.M. had hij geen last om te weten wie zij waren en in welk verband hun namen werden genoemd. Maar verder kwam daar het woord "toneelverbond" naar boven. Had hij de voorbije maanden

geen lange briefwisseling gevoerd met zijn vriend collega Ward Kerstens onderwijzer maar ook secretaris van het A.K.V.T. – Algemeen Katholiek Vlaamsch Tooneelverbond ? Zijn vriend had herhaalde malen aangedrongen om aan te sluiten bij het Toneelverbond. Maar had hij daarenboven met hem niet gediscussieerd over politiek ? Een zaak stond vast : zijn vriend Ward zat zeker niet achter die artikelen in De Schelde. Wel was hij een overtuigd pleiter voor het Vlaams Nationalisme. Hij had eens geschreven : "Ik heb het wel wat vreemd gevonden dat ik u niet voor de Vlaamsch Nationalisten zag werken".

Het was duidelijk dat er twee oorzaken waren voor die vijandschap van een bepaalde groep : de politiek en de liefde !

Hij herinnerde zich een brief die hij op 12 juni 1925 verstuurd had aan zijn vriend Ward waarin hij de Wezelsche toestanden nuchter voor ogen had gebracht met vooraf te zeggen dat hij volstrekt buiten elke politieke gezindheid stond :

"1^e De Wuustwezelsche mensen en de Vlaamsche Beweging : drie groepen :

- A. De boeren weten weinig of niets af van wat Vl. Beweging is. Spijtige zaak dat ze zich laten leiden door de geestelijkheid....Daarenboven zien ze niet het verschil tusschen Kristen zijn en Staatskatholiek zijn....*
- B. De Werklieden hoofdzakelijk fabriekwerkers aangesloten bij het Kristen Syndikaat. Ze zijn verblind in hun leiders.... Ge kunt ze rond uw vinger draaien als ge de manier kent om ze aan te pakken. Steunend op materialisme volgen ze degenen die een democratisch "uitzicht" hebben – en zijn het socialisten, zonder het zelf te weten....*
- C. De Burgersklas : hier vinden we de categorie die flinke extremistische gedachten heeft doch die om den broode niet openlijk durven laten zien wat ze zijn....Besluit : categorie die den grootsten steun voor Vl.Nat.werking leveren kan....*
- D. Daar-boven staan 'n paar familiën : de Van Thillo's – de Verellen's – plus : geneesheren, veearts, hoofdonderwijzer e.a. Ze zijn konservatief behalve de jonge Van Thillo's en 'n paar jonge Verellen's – die geestdriftige nationalist zijn.*

2^e Waarom is de Kiespropaganda der Vl. Nationalisten te W.W. meer schadelijk dan voordeelig geweest ? 'n paar feiten : Na de meeting der minimalisten met Adv. Marck kwamen Ren. Van Thillo, Karel Verellen en Adv. Leo Scheere tegenspreken. Langs beide kanten werd er fel geschreeuwd. Is dat gunstige propaganda ?.. De meeting der nationalist : ..auditorium van 'n 20 tal personen.. Dan de wankelbaren, wel die worden beter gewonnen door een welgevoerde persoonlijke propaganda ! Dan het gedrag of beter de handelwijze uwer propagandisten Van Thillo – Verellen. Ze zijn begonnen met te zeggen dat Frans Verstraelen en ik vaandelvluchtigen waren, dat we overgelopen waren "uit schrik" naar het kamp der minimalisten omdat we niet openlijk zooals in Brasschaat propaganda maakten voor n° 1. Over dat "vaandelvluchten" is een echte dorpspraatje ontstaan dat ten laatste ontaarde in een bespreking eener oude liefdehistorie !

Wat was er dan met de liefde ?

De zondag na de 15de augustus, met Wezel-kermis, was het gebruikelijk dat er heel wat familie ten huize van Stanneke de Kopere op bezoek kwam, zowel langs de kant van de tak Peeters als de tak Van Elsacker, maar ook familie van Eugene Van Beeck, inwoner bij de ouders Peeters. In 1925 kwamen er twee nichten op bezoek, een dochter van broer Louis Van Beeck uit Brussel, een échte Van Beeck, en Maria, dochter van zuster Jeanne Pellaers-Van Beeck uit Hove. Alleen de tweede kwam de volgende maanden nog op bezoek. Karel en Maria reden met de fiets naar de acht van Brasschaat, een gekende wielerskoers en enkele malen naar Breda voor opzoekingen in het kader van de stamboom van de Van Elsacker's.

In de eerste week van oktober 1925, tijdens de inhuldiging van het monument van de gesneuvelde, over de kerk, werd het openlijk zichtbaar dat Karel zijn Maria had gevonden. Ook in dit kader kwamen "naamloze" initiatieven op hem los en trachtte men hem in een slecht daglicht te stellen bij de familie van zijn 'aanstaande'!

Van de politiek en de jalousie in het dorp kreeg hij stilaan zijn buik vol. Maar wie nu dacht dat hij daardoor moedeloos zou worden, die had het verkeerd voor. Hij had toen al een karakter met kempische koppigheid. Tegengewerkt worden was voor hem eerder een basis tot inspiratie om door te drijven. En als men hem dan de raad gaf "om in zijn klas te blijven en zich niet te laten verleiden door letterkundige roem", dan lag het voor de hand dat hij : ten eerste van dat soort mensen geen raad nodig had en ten tweede dat hij zou bewijzen dat hij meer aan kon dan zij dachten en later meer roem zou oogsten dan zij.

In het verlengde van het onderwijs werd hij actief in de avondschool Sint-Willebrordus. In het eerste bestuur onder voorzitterschap van Baron de Kerchove d'Exaerde werd hij secretaris en bij de eerste ontwikkelingsavond in de avondschool op zaterdag 5 december 1925 gaf hij een voordracht over "Wuestwezel onder de Franschen, 1794-1814". Het is een nieuwe start. Hij verlaat het experiment van het toneel en begeeft zich op het terrein van geschiedenis en heemkunde. Einde 1925 wordt een nieuwe inrichting gesticht met de naam "Oudheidkundige Akademie van Wuestwezel" en begin 1926 wordt een nieuw tijdschrift in het vooruitzicht gesteld. In de "Volksvriend" van 10 januari 1926 verschijnt een artikelje met als slot :

*Menschen van Wuestwezel, 'er roert entwat' in uw dorpken, werkt mee zooveel ge kunt !
Leve O. A. W. ! Leve 'Wesalia'*

*

Paul Peeters

DE FAMILIE MATTHIJSSSEN ALIAS JANSSEN

Hugo Lambrechts-Augustijns

We weten dat we met de familienamen in onze Noorderkempen, in de 17de eeuw, heel voorzichtig moeten zijn. Hoe meer akten we vinden over bepaalde familiesituaties, hoe beter we deze betrokken personen kunnen determineren.

In ons onderzoek naar de patroniëmsituatie van 'Willem Willem Lambrechtssone' kwamen we tot het besluit dat er een overgang was van 'Willems' naar 'Lambrechts' (1).

In het ongeklasseerd archief van Wuustwezel lezen we enkele akten die interessant zijn voor ons verder onderzoek (2).

"Extract vuyt de leste rekeninge die Peeter Verlynden als momboor vande kinderen van wijlen Jan Matthijssen alias Janssen ende Marycken Willems Lambrechts dochtere heeft gedaen voor stadhouders ende schepenen van Westmalle ende Soursele opden 9 meert 1669 waerinne onder den ontfaenck wordt bevonden als volght, ..."

Nu volgt de beschrijving, dat de voorschreven kinderen 1/3 deel in 2 gemeten erf gelegen te Wuustwezel, verstorven van hun vader Willem Mathijssen, mits de goedkeuring van de schout en de schepenen, voor 400 guldens verkopen aan Cornelis Janssen van Pulle. In de verkoop zijn ook de andere 2/3 delen begrepen, die toebehoren aan Anthonius en Cornelia Matthijssen, vaderlijke oom en tante van de voorschreven kinderen.

In een brief van 16 januari 1663 vernemen we dat de verkopers dit goed reeds hebben verkocht aan Cornelis Janssen van Pulle op 20 december 1660. Toezieners over de kinderen van wijlen Jan Matthijs Janssen was Jan Cornelis Anthonissen. We komen nog terug op de schepenakte van 20 december 1660.

In de parochieregisters van Westmalle vinden we het gezin van 'Joannes Matthie', gehuwd met 'Maria Lamberti', die op 1 november 1649 hun zoon Mathias lieten dopen. Doopheffers waren Petrus Verlinden en Adriana Jacobs in de plaats van Petronella Henrix (3). Een tweede doopakte betreft waarschijnlijk hetzelfde gezin: Joannes Mattijssens en Maria

NN. laten op 21 maart 1645 een dochter Joanna dopen.

Petrus Verlinden vinden we in bovenstaande akte terug als voogd van de kinderen van Jan, in 1669 (4). Het zal geen toeval zijn dat in ons vorig onderzoek Petrus Verlynden voorkomt als voogd van Willem Willem Lambrechts sone (5).

In Westmalle vinden we een overlijden van een Joannes Mattheus op 17 januari 1657.

In de doopregisters van dezelfde heerlijkheid vinden we het gezin van Lambertus Wielmssen met een zekere Joanna, die tussen 1616 en 1621 drie kinderen verwekten. Maria Willems Lambrechts dochtere werd gedoopt op 15 maart van het jaar 1618.

Met het lezen van de gerefereerde schepenakte van 20 december 1660 worden enkele familierelaties duidelijker, maar langs de andere kant stuiten we op een gegeven dat ons weer een andere vraagteken oproept. We lezen de aanhef van de akte (6):

"Wij schepenen maken kond dat voor ons kwamen Cornelia Matthijs Janssen dochtere geassisteerd met haar man Jan Cornelis Anthonissen, mede in naam en als gemachtigd van Anthoni Matthijs Janssen sone wonende in het land van Steenberghe, bij procuratie voor schepenen alhier gepasseerd op 7 november laatstleden, Peeter Verlynden wonende tot Westmalle als voogd en voorschreven Jan Cornelis Anthonissen als toezieners van de weeskinderen achtergelaten bij Jan Matthijs Janssen van welke kinderen Mathijs Janssen moeder was Margriete Cornelis Thoens ..."

Oei, wat krijgen we nu: in de eerste akten wordt de moeder van de weeskinderen Maeycken Willems Lambrechts dochtere genoemd, en in de schepenakte is sprake van een Margriete Cornelis Thoens. Als we terug op zoek gaan in de parochieregisters van Westmalle dan vinden we het gezin van Henricus Matthei met een zekere Margareta, waarvan de familienaam niet vermeld wordt in de gezinsreconstructies, en waarvan 4 kinderen gedoopt werden tussen 1624 en 1631.

In de schepenakte van Wuustwezel staat nog meer: de comparanten verkopen o.a. 1/3 blok land, gelegen bij het Hagelkruis akker, aan hun halfbroer Cornelis Janssen van Pulle *"daar ook moeder van was de voornoemde Margriete Cornelis Thoens"* De verkopers hebben de goederen verkregen van hun zwager Jan Dielmans.

Eindnoten:

- 1- *"Willem Willem Lambrechtssone"*, HLA, de Kempische Genealoog, jrg 13, nr. 4, december 2001.
- 2- RAA, ongeklasseerd archief Wuustwezel, dossier 169, fardes 211 XX
- 3- In de gezinsreconstructie staat 'Petronella Leurix', wat echter 'Henrix' moet zijn.
- 4- In de parochieregisters van Westmalle treffen we het gezin Petrus Verlinden met Sara aan, die een kind lieten dopen in 1615. Het gezin Petrus Verlinden en Catharina krijgt 6 kinderen tussen 1622 en 1635. Hun zoon Petrus, die gedoopt werd op 27 maart 1624, huwde met Balbina Ghijsels en krijgen tussen 1652 en 1674 een kroostrijk gezin met 10 kinderen. We vermoeden dat Petrus junior de persoon is die optreedt als voogd voor de kinderen Matthijssen.
- 5- o.c., de Kempische Genealoog.
- 6- RAA, OGA Wuustwezel, schepenregister 27, f° 76 r°

In een vorig artikel hebben we reeds aangehaald dat de schout vroeger heel wat werk had. In 1667 leidt hij een heel onderzoek over Mayken Jan Bellen, die gevangen zit. Wat heeft zij uitgestoken? De verschillende getuigen moeten hun verklaring komen afleggen voor de schepenen van Wuustwezel (1).

De eerste getuige is Franciscus Bogaerts, vorster van Ekeren en 52 jaar oud. Op 4 maart 1667 heeft hij Mayken horen zeggen dat zij getrouwd is met Jan Symons. Frans kent deze Jan Symons. In de maand mei heeft Mayken verschillende keren bij Frans geïnformeerd of Jan dood was. Frans had geruchten vernomen dat Mayken haar man had buiten gegooid: "... *vuyt haer eyghen autoriteyt heeft doorgejaeght of daarmede geen huys willen houden.*" Zij heeft dit trouwens zelf eens aan Frans verteld. Er zal dus in het huishouden van Jan en Mayken wat meer dan een haar in de boter hebben gelegen.

Frans had ook vernomen dat Mayken zwanger was (in deze getuigenis wordt niet vermeld van wie Mayken bevrucht is). Vervolgens had Frans van Jan Symons vernomen dat Thomas Jacob Thomas, een oom van Mayken, hem verzocht had een attest te geven dat 'hij, Jan Symons' dood was. Hoe schrijf je dat? "*Hiermede verklaart ondergetekende overleden te zijn op datum van zus en zo ...*"

Het is wel vriendelijk van de schoonfamilie van Jan, dat men hem verzoekt 'op papier' dood en van geen verdere waarde meer te zijn; een effectieve 'uitschakeling' is minder gunstig voor de gezondheid.

Frans weet nog verder te getuigen dat Mayken met Jan Symons huwde te "*Rijdesom*". Zij woonden toen omtrent het slot "*Grøna*". Daar in de buurt waren verschillende Rooms-katholieke dorpen, en meestal gingen zij met andere katholieke inwoners mis horen in "*Rijdesom*" of "*Lijdersom*" (2).

De getuigenis van Jan Symons is kort en bondig. Hij is 43 of 44 jaar oud en verklaart nu in "*Tertholen*" te wonen. We vermoeden dat hij de gemeente Tholen (3) op het gelijknamige eiland in Zeeland bedoelt. Hij is Rooms-katholiek gehuwd met Mayken Jan Bellen, maar deze heeft hem uit huis gezet.

Adriaen Symons is 42 jaar oud en woont te Moerstraten, onder Wouwe. Hij getuigt dat zijn broer nog in leven is en tegenwoordig in 'Tertholen' woont. Dat deze, toen nog jongman zijnde, van Vlimmeren was vertrokken naar de "*Pals of Duitsland*" voor enige jaren, waar hij getrouwd is met Mayken. Daarna is het koppel wederom gekomen naar onze streken. Jan heeft verschillende keren aan Adriaen verteld dat Mayken hem in deze streek niet wilt aanvaarden, noch met hem een huishouden wilt hebben.

Adriaen getuigt verder dat in 1666 Jan Janssen van Wesel bij hem thuis in Moerstraten is geweest en hem vroeg waar zijn broer woonde. Deze Jan zei: "*Ick moet eens gaen om caff in die quartieren en zou hem wel eens willen ontmoeten.*" Dit is wel een beetje ver om kaf te halen, maar elke reden kan goed zijn om eens weg te zijn.

Adriaen wilde dan wel meegaan, maar Jan gaf daarop geen antwoord.

Voorschreven getuigen zijn op 30 maart 1667 overhoort geweest door Jan Lodewijcx en Jacob van Ostayen, schepenen van Wuustwezel.

De tweede fase van de historie met Mayken Jan Bellen komen we te weten van de volgende getuigen. Zij leggen hun verklaring af op 5 mei 1667 voor de schepenen Jan Lodewijcx en Geerit Jan Symon Lucx.

Anthonis Lodewijcx is 35 jaar oud en inwoner van Wuustwezel. Hij verklaart dat Mayken Jan Bel(len) heeft huis gehouden met Hendrick Janssen vanden Bleke, waarmee zij in Wuustwezel gehuwd is, "*gelijck man ende vrouwe gewoon sijn te doene ende van dat de selve met malcanderen soudén hebben geconverseert*". Blijkt dat Mayken "*in craeme is liggende*". Het schijnt dat zij echter reeds zwanger was vóór haar huwelijksdatum.

Bij aan verklaring op 15 november 1666, bij de schepenen door Frans Bogaerts afgenomen, getuigt Anthonis dat voorschreven Frans Bogaerts en Mayken, in de kermisweek van Wuustwezel, in zijn huis samen hebben gedronken. Mayken moet avances gemaakt hebben aan het adres van Frans, maar deze wilde daar niet (verder) op ingaan. Toen hij reeds op zijn paard zat, zei hij voor de deur (waarschijnlijk voor het huis van Anthonis): "*wat wil ickse langer vrijen, ick en machse niet trouwen, want haeren man die leeft noch, ende dat den man quam ick mocht restitutie doen, ende hem die wederom afgeven.*"

Frans zal dus wel oog gehad hebben voor de charmes van Mayken, maar was realistisch genoeg om te voorzien dat daar problemen van zouden komen.

Neeltken Cornelis Lambrechts, huisvrouw van Jan Anthonis Lodewijcx en 32 jaar oud, moet blijkbaar vlakbij op straat geweest zijn toen Frans zijn uitspraak deed, want zij kon woordelijk herhalen wat hij gezegd had. Neeltken gebruikte ook een uitdrukking: "*gelatende hem (Frans) of hij den vrijer tegens haer (Mayken) wilde maken.*"

Zij weet ook dat Mayken gehuwd is met Hendrik Janssen vanden Bleke en zij bevrucht is van Hendrik vóór haar huwelijk.

Hiermede hebben we dus al enige zekerheid wie de vader is van het kind van Mayken. Hun huwelijk staat niet genoteerd bij 'vanden Bleke' maar bij 'Henrici'. Op 22 september 1666 huwde Henricus Joannis Henrici met Maria Joannis Bellen. Op 9 april 1667 werd hun zoon Joannes gedoopt.

Nicolaes Jacob Claessen, inwoner van Wuustwezel en 44 jaar oud, verteld dezelfde feiten over het huwelijk van Hendrik en Mayken. Ook het gezellig samenzijn van Mayken met Frans tijdens de kermisweek is hem niet ontgaan en gebruikt ook de uitdrukking: "*maeckende den selven den vrijer tegens haer.*" Nicolaes weet dat Frans wist dat de (eerste) man van Mayken nog in leven is en waar die "*sijnen paesschen oft sijn hoochtijt hadde gehouden.*"

Een belangrijke getuige in zulk een verwikkeling is zeker mijnheer pastoor. Hij heeft het huwelijk van Hendrik met Mayken ingezegend, en zijn voorkennis van de feiten moeten meer licht geven op de situatie.

Op 26 mei 1667 getuigt Eerwaarde Heer Norbertus Dervoort, pastoor van Wuustwezel, 37 jaar oud, dat hij had geweigerd het huwelijk van Mayken en Hendrik te voltrekken en de mis te celebreren, zonder eerst verzekerd te zijn dat haar man Jan Symons overleden was. Norbertus weet niet wat Mayken met haar oom Thomas Jacob Thomas heeft beraadslaagd, maar Mayken is bij hem gekomen met een briefje waarin de dood van haar man beschreven stond. Het briefje was zonder titel of naam. Mayken verzocht nogmaals de pastoor haar te trouwen met Hendrik. Zij bekende aan de pastoor dat zij reeds zwanger was van Hendrik.

Hiermee zijn we rond met het weergeven van de getuigenissen. Wat moeten we nu denken over deze situatie?

Mayken was duidelijk op de hoogte dat haar eerste echtgenoot nog leefde en heeft door bedrieglijk opzet bigamie gepleegd. Daarvoor zal zij gevangen genomen zijn. Een genealoog kan ons misschien vertellen wat er verder met Mayken gebeurd is.

Het is natuurlijk spijtig dat Mayken niet zelf aan het woord is gekomen. Wat heeft zij te vertellen tot haar verdediging? We nemen aan dat haar eerste echtgenoot Jan Symons geen gewelddadig man zal geweest zijn, anders zou dit wel tot uiting gekomen zijn in de verklaringen. Waarom heeft zij dan Jan buiten gegooid, nadat zij terugkeerden uit de Pfalz?

Is Mayken een Brabantse of een meisje uit de Pfalz? Misschien kon zij haar draai hier in Wuustwezel niet vinden, omdat zij zich als vreemdeling uitgesloten voelde. We mogen niet vergeten dat in die tijd elke vreemdeling wantrouwend en zelfs vijandig bejegend werd. Ook Jan is waarschijnlijk geen autochtoon geweest. Zijn broer Adriaen zei dat Jan van Vlimmeren was. Het kan zijn dat Jan een rusteloze persoonlijkheid had. Van Vlimmeren trok hij naar de Pfalz; gehuwd zijnde naar Wuustwezel en daarna zoekt hij zijn geluk in Zeeland. We kennen het beroep van Jan niet, want dit zou een hulp zijn in onze beoordeling. Mogelijk vond Jan ook zijn draai niet in Wuustwezel, omdat hij zijn beroep niet naar behoren kon uitoefenen, en heeft dit spanningen veroorzaakt in het huishouden van Jan en Mayken.

Er was een 'onbehagen' in het huishouden van Jan en Mayken en dit conflict heeft invloed gehad op de driftbevrediging van Mayken. Zij denkt vrijgevochten te zijn door Jan de laan uit te sturen, maar houdt geen rekening met het repressief karakter van de samenleving. Frans Bogaerts, vorster van Ekeren, gaat niet in op de avances van Mayken omdat hij voldoende weet welke moeilijkheden dit zou geven voor zijn statuut van wetsdienaar. Heel wat mensen uit het dorp zijn op de hoogte van hun tête-à-tête tijdens de kermisweek.

De geïsoleerde positie van Mayken als vreemdeling in het dorp maakt dat zij een nieuw psychisch evenwicht zoekt en zij dacht dit te vinden in het beschermend status van Frans Bogaerts. Als reactie op deze afwijzing gaat zij nog een stap verder in de relatie die zij aangaat met Hendrik vanden Bleke. Door haar vereenzaming, die wel van kortstondige aard zal geweest zijn, verlegt zij haar waarden en normen. Zij wil en zal bescherming krijgen en een zwangerschap is daarbij haar troefkaart. Het amateuristisch vervalst attest van het overlijden van haar eerste echtgenoot toont aan dat zij niet meer weet waar de juiste norm ligt.

Als Mayken een knappe schoonheid is, zal zij misschien aan elke vinger een kandidaat-vrijer gehad hebben. Is Hendrik dan een goede keuze van haar, of wordt hij slechts als pion in haar toekomstplannen gebruikt? De morele permissiviteit in het Oude Regime oordeelt echter anders over de positie van Mayken en zij wordt gevangen gezet.

Besluit

Juridisch gezien heeft Mayken Jan Bellen een ernstige overtreding tegen de beginselen van de huwelijksstaat begaan en daarvoor belandt zij in de gevangenis. Welk haar uiteindelijke straf is komen we niet te weten uit het dossier. Haar kind Joannes wordt als legitiem kind van Hendrik vanden Bleke gedoopt, terwijl het huwelijk eigenlijk illegitiem is.

Toch willen we Mayken niet veroordelen als een vrouw van laag allooi. Zij was een vrouw met verlangens, die terecht kwam in een samenleving waarin het als buitenstaander niet gemakkelijk is zich normaal te ontplooiën. We weten niets over de redenen waarom het in Wuustwezel is mis gegaan in het huishouden van Jan en Mayken. Met deze kennis krijgen we pas een zicht op de evolutie van dit familiedrama.

Eindnoten:

1- RAA, OGA Wuustwezel, ongeklasseerd archief, register 169, 218 N

2- Uit de getuigenis van Adriaan Symons leiden we af dat deze dorpen in de Pfalz in Duitsland moeten gelegen zijn. 'Palts' is in het Duits 'Pfalz', van het Latijnse 'palatium' = paleis. In deze 'paltsen' of residenties verbleven de Frankische en middeleeuwse Duitse koningen gedurende een beperkte periode en spraken er recht.

Uit andere Wuustwezelse akten weten we dat er in de 17de eeuw nog andere inwoners naar de Pfalz uitgeweken zijn. De vorsten van de Pfalz waren gekend voor hun tolerante houding op religieus vlak, zodat er in die streek grote concentraties protestanten te onderkennen waren. Het verwondert ons dus niet dat personen die van daar terug keren verklaren dat zij steeds brave katholieken geweest waren.

3- Tholen: van het Middelnederlands *tolne*, tolhuis. Tholen kreeg stadsrechten in 1366.

OEP ZEN WEZELS ! Kennen wij het nog?

Hier zen we dan wur oepnuw. Wemmennet deze kiejeer over woerdjes dias beginnen mei de letter H. Vanaf deze kiejeer gonne kik er wur bij schrijven waddat wult zeggen, want nouw weette de meessen da nog, mar laoter gon ze niej weette waddasse lezen.. Daorum zallekker de vertaoling bijdun. .

(Hier zijn we dan weer opnieuw. We hebben het deze keer over woordjes die beginnen met de letter H. Vanaf deze keer ga ik er weer bij schrijven wat het wil zeggen, want nu weten de mensen dat nog, maar later gaan ze niet weten wat ze lezen. Daarom zal ik er elke keer de vertaling bijdoen.

Jeerst zoew mar wa wurdjes ! Eerst zo maar wat woordjes!

daai (de heide)	een haasvoel een handsvol
nen haaislenter (een hagedis)	halfsetij(de halve tijd, de helft van de tijd)
nen hannik of hannebroek (ekster)	haoren(scherpen van sikkal, pik, zeis)
nen haorpin en haorhaomer (haarpin en haarhamer)	haoghschool houwen (spijbelen)
hartes, ruites, schuppes en klaveres (harten, ruiten, schoppen en klaveren)	
hemmen (hebben) en zoewe wurdt da werkwoord vervoegd:	
- kem, kem gat, kaoi, kaoi gat, (ik heb, ik heb gehad, ik had, ik had gehad)	
- gij et, gij aoit, gij et of aoit gat.(gij hebt -gij had - gij hebt- had gehad)	
- hij hee - hij haoi,(hij heeft - had)	wemmen - waoien (wij hebben - hadden)
- gullie et - aoit (jullie hebt- aoit)	zemmen - zaoien (zij hebben - hadden)
heir, jut, juu, hoow, (bevel→paarden)	linksaf, rechtsaf, vooruit, stop
een hem - een oenderhem- soendags hem	een hemd - een onderhemd- zondags hemd
hemsknopkes (een kamilli	
esoort)	waor gaode gij henne (waar gaat gij heen?)
hij is in deirmeniej (harmonie)	hijelemaal (helemaal)
hoeike- hoeienmokster (hoedje- hoedenmaakster)	de koeij hujen (de koeien hoeden)
heuning- haaiheuning (honig- heihonig)	houdoew- (bij afscheid /van:houd je goed)
een huiabeke (gewijd broodje→St.-Hubertus)	't huiske (toilet - WC)
in den huis en op de moos (in de huiskamer en op de keuken)	

En witte gullie nog wa dees uitspraoken wulle zegge?

Heij (zeij) ee zen (heur) kap over daog ghangen (hij (zij) is uit het klooster getreden)
Da hangt mej haoken en oegen aon mekaoren (dat is niets anders dan leugens en bedrog)
Er kunnen gin twiej haonen oep dezelfde weirft baos speulen (er kunnen geen 2 lieden baas zijn)
Der gao ginne haon over kraoien (dat komt niemand te weten)
Mej zen haanden in zen haor zitte (radeloos zijn)
Hij zit tussen haomer en aombeeld (hij bevindt zich in een moeilijke positie)
Nen meens zoender haanden is gelak nen hoend zoender taanden (iemand die niet werkt, kan ook geen bestaan opbouwen)
Hij is zoew maoger as nen harring (een graot) (hij is zeer mager)
Zenne harring braoit daor niej. (men moet daar niets van hem hebben)
Waor 't hart van voel is, loopt den moend van over. (men praat graag over iets waar men zich erg mee bezig houdt)
Hemmen is hemmen, krijge is de kunst.(sommige zaken zijn moeilijk te verwerven)
Hej zoot in 't hoekske waor datte de slaogen vielen (hij had het altijd zwaar te verduren)
Ge mut gin slaopende hoende wakker maokke (men moet niet de aandacht vestigen op zaken die tot problemen kunnen leiden)
Wie heuning wul demmen, mut kunne verdraogen dat de bieën steken.(wie iets wil bereiken, moet er ook iets voor over hebben)
Een nold in nen hooimijt gaon zuukke (met een onbegonnen werk beginnen)
van hoorre zegge, hoorde veul leuges. (niet alles wat men hoort zeggen is de waarheid)
Ieder huiske hee zen kruiske (in elk gezin is er wel eens verdriet)

NIEUWSOVERZICHT 21 DECEMBER 2002 – 31 MAART 2003

In vorige edities van ons ledenblad kwam deze rubriek telkens zeer uitgebreid aan de orde. Vanaf nu gaan we bij het nieuwsoverzicht enkel de onderwerpen vermelden. De bijpassende teksten worden in een kافت en op computer op 't oud-gemeentehuis bewaard. In deze kافت zullen ook alle reeds verschenen teksten ter inzage worden aangeboden. Vooraan zal men een chronologisch overzicht vinden.

- 21 december 2002: Veel volk op lampionnentocht (Rijvennen)
- 27 december 2002: Nadin 88 feestelijk gevierd (100.000 kg koe)
- 1 januari 2003: Charel Van Staay overleden (oud voetballer KWFC)
- 3 januari 2003: Goud voor Sooi Matthyssen en Maria Simons (Loenhout)
- 5 januari 2003: Op Zolder 1963 – 1973 (III)
- 9 januari 2003: Gemeentelijke nieuwjaarsreceptie
- 9 januari 2003: 111 jaar brandweer (interview)
- 12 januari 2003: De St Antoniusgilde viert patroonheilige (Sterbos)
- 11 januari 2003: Gezinsbond zong driekoningen voor Cliniclowns (Loenhout)
- 17 januari 2003: Sportraad huldigt sportkampioenen 2002
- 17 januari 2003: Sportbelofte 2002: Hanne Mertens (Loenhout)
- 17 januari 2003: Sportman 2002: Pieter Jacobs.(Loenhout)
- 17 januari 2003: Sportploeg 2002: de miniemen Gooreind V.V.
- 17 januari 2003: Laureaat sportverdiensde 2002: Jos Hense (Wuustwezel).
- 19 januari 2003: De Groene Driehoek hield nieuwjaarsreceptie (Agalev)
- 19 januari 2003: VLD Wuustwezel achter Edwig Van Hooydonck
- 26 januari 2003: CD&V nieuwjaarsbrunch: met Inge Vervotte
- 26 januari 2003: CD&V huldigt schepenen Ria De Clerck, Karel Breugelmans en Louis Bogaerts
- 26 januari 2003: Jos Ansoms 30 jaar burgemeester
- 31 januari 2003: Omgevormde zeugen (reactie op bericht in De Kijker)
- 27 januari 2003: Peggy neemt ouderschapsverlof (VLD gemeenteraadslid)
- 27 januari 2003: Gemeenteraad-seltjes
- 27 januari 2003: Heraanleg Bosduinstraat (Gooreind)
- 27 januari 2003: Vragenkwartier
- 1 februari 2003: Tafeltennisclub KWB Picasso in het nieuw (Wuustwezel)
- 2 februari 2003: Fantastische kindercarnaval (Wuustwezel)
- 7 februari 2003: Jeugdster wint jeugdcarnaval (Wuustwezel)
- 9 februari 2003: 9de veldtoertocht De Bosduiners (Gooreind)
- 20 februari 2003: Edwig wil "Ronde van Wezel"
- 22 februari 2003: Laatste trouw van Ria
- 23 februari 2003: Ria De Clerck (interview)
- 24 februari 2003: Ronde van Wezel afgevoerd
- 24 februari 2003: Gemeenteraad-seltjes
- 24 februari 2003: Vragenkwartier
- 28 februari 2003: Amatogo en Sils overhandigen 2500 euro (Gooreind)
- 28 februari 2003: Bart Simons (interview)
- 1 maart 2003: Grote belangstelling voor tentoonstelling Bart Simons (Gooreind)
- 9 maart 2003: KLJ Wuustwezel speelt "De kuismadammen"
- 9 maart 2003: Werner Goetschalckx kampioen biljarten vrij spel (Wuustwezel)
- 12 maart 2003: Leren planten bomen en struiken in De Dorens (Loenhout)
- 14 maart 2003: Vossen kan je alleen maar in de bossen vinden (toneel Stella Matutina)
- 16 maart 2003: Mobiele taverne serveerde spek met eieren (Wuustwezel)
- 17 maart 2003: Buitengewoon onderwijs toont buitengewone kunst (Wuustwezel)
- 16 maart 2003: K. Loenhout SK promoveert

- 17 maart 2003: Eerste "toffe gast" voor Taxandriaruiters
- 17 maart 2003: Reis naar de voormalige concentratiekampen
- 19 maart 2003: 1260 giften bij Rode Kruis Wuustwezel
- 22 maart 2003: Als dat maar goed komt! (toneel Sterlicht)
- 22 maart 2003: De Roervinken met "a Shayna Mädel" (Wuustwezel)
- 23 maart 2003: Planten voor vlinders, bijen, insecten (Gooreind)
- 16 maart 2003: Christophe Huybrighs wint Duatlon (Gooreind)
- 23 maart 2003: Sint Petrus en Paulus in de steigers (Loenhout)
- 28 maart 2003: Handicar zoekt (nog) chauffeurs.
- 28 maart 2003: Wezel zong in de kaw (Wuustwezel)
- 30 maart 2003: Feestbussen (regio)
- 31 maart 2003: Multiculturele week Bu.S.O. Berkenbeek (Wuustwezel)
- 31 maart 2003: Mijn Wuustwezel, schoon Wuustwezel
- 31 maart 2003: Gemeenteraad-seltjes
- 31 maart 2003: Milieuprogramma 2003
- 31 maart 2003: Beeldende kunsten in Gemeentelijke Academie voor muziek, woord en dans
- 31 maart 2003: Weekeindverblijven (Wuustwezel)
- 31 maart 2003: Hoera subsidies!
- 31 maart 2003: Jaarverslag mindermobielen centrale 2002 (Gooreind)
- 31 maart 2003: Vragenkwartier
- 31 maart 2003: 40 jaar Rijksschool Wuustwezel een succes!
- 31 maart 2003: Koninklijke Harmonie De Heidegalm 125 jaar (Loenhout)

ONS EIGEN HOEKJE

ARCHIEF

Steeds weerkerende opmerkingen die je te horen krijgt tijdens de openingsuren zijn:
 "Hoeveel jaren zijt ge hier al mee bezig?" - "Waar komt dat materiaal hier toch allemaal vandaan?" - "En zijn er genoeg medewerkers?"

Het antwoord op de eerste vraag is gauw gegeven. In april 2000 zijn we officieel gestart. Enkele maanden daarvoor gaven we de cursus stamboomonderzoek. Op vraag van die cursisten zijn we begonnen met "verzamenen".

Het antwoord op de tweede vraag is niet zo gauw gegeven. Er zijn al zo veel mensen die ons wat hebben gegeven. Wij zouden zeker namen van weldoeners vergeten als we namen zouden noemen. En dat willen we helemaal niet. Langs deze weg willen wij wel alle mensen danken die ons op d' een of d' andere manier hebben geholpen. Vele kleintjes maken één groot. Deze spreuk is hier echt toepasselijk. Dank zij de inbreng van vele mensen zit het oud-gemeentehuis nu bijna vol archiefmateriaal.

- Onze verzameling parochieregisters breidt steeds uit (meer dan 70 parochies). Er zijn er zelfs al heel wat te raadplegen via de computer. Vanuit Nederland kregen we daarbij flink wat steun.
- Ook de verzameling familieboeken groeit voortdurend aan.
- Regelmatig brengen mensen ons een pak doodsbrieven en/of -prentjes zodat deze verzameling steeds groter wordt. De index ervan is op de computer te raadplegen..
- De verzameling "Overlijdensberichten" uit kranten wordt trouw aangevuld.
- Bijna wekelijks worden de genealogische gegevens in de MAPPEN aangevuld.
- Enkele personen schonken ons hun verzameling heemkundige tijdschriften. Wij konden zelf ook nog een aantal exemplaren bijkopen. Wij zoeken verder.
- Voor onze BIB kregen we ook een aantal zeer interessante boeken (waaronder enkele zeer oude) bij.
- De grote kuis is voor sommige mensen een gelegenheid om thuis eens wat op te ruimen. En nu ze weten dat ze met hun "oude spulletjes" bij de heemkundige kring terecht kunnen zijn ze gerust. Zo kregen we een aantal oude foto's, oude prenten, oude kaarten,...

aangeboden. WESALIA II verzamelt en inventariseert dit alles. Daarna wordt alles ter inzage aangeboden.

- In de school "TRIANGEL" moest omwille van brandveiligheid ook opgeruimd worden. Waar kon het oud didactisch materiaal beter zijn dan bij de heemkundige kring. Moest men er ooit wat van nodig hebben, dan weet men waar het te vinden is. Welke scholen volgen dat voorbeeld?
- Een bezoek aan het archief te Roosendaal leverde ons een aantal boeken en genealogische computergegevens op. We maakten er kennis met een voorbeeld van archief. Er is ook een hele ploeg vast personeel o.l.v. de archivaris constant aan het werk. Daarbij zijn er nog regelmatig vrijwilligers(14) allerlei gegevens op computer aan het ingeven.
- We gingen ook een kijkje nemen in Beerse en te Rijkevorsel. Deze kringen bestaan natuurlijk al veel langer dan wij. Maar als je ziet wat daar bijeen is gebracht (ook vanuit gemeente) en over wat een ruimte zij beschikken (ook vanuit de gemeente),... dan rijzen er heel wat vragen bij je op.
- Regelmatig krijgen we de vraag naar de toegankelijkheid van het gemeentelijk archief in de kelder van het gemeentehuis. Het gemeentebestuur heeft geen personeel ter beschikking om zich daarmee bezig te houden. Om de mensen ten dienste te zijn heeft de heemkundige kring volgende afspraken gemaakt met het schepencollege. Personen die opzoekingen willen doen in het gemeentelijk archief, dienen dit via gemeentehuis of heemkundige kring schriftelijk aan te vragen.(formulieren zijn voorzien) Zij dienen juist op te geven wat en wanneer (tijdens openingsuren oud-gemeentehuis) ze iets willen inzien. Het bestuur van de heemkundige kring zal er dan voor zorgen dat deze gegevens op 't oud-gemeentehuis kunnen worden geraadpleegd. Aanvragen dienen dus tijdig te gebeuren. (Aanvraagformulier op gemeentehuis en oud-gemeentehuis)

Op de derde vraag kunnen we antwoorden dat medewerkers altijd welkom zijn. In een "groeïend" archief is er altijd veel werk te doen. Vrijwillige medewerkers zijn dan ook altijd heel hartelijk welkom. Enkele mensen zorgen er trouw voor dat de overlijdensberichten uit de kranten en het nieuws over WW worden uitgeknipt. Al deze berichten, alles wat binnen wordt gebracht ... wordt door vier mensen geordend,... . De meeste gegevens worden ook op computer gezet. Speciale dank aan dit klein groepje hardwerkende mensen. Nieuwe vrijwillige medewerkers zijn hartelijk welkom.

VOORUITZICHTEN

WESALIA II is één van de weinige heemkundige kringen uit de buurt waar de mensen zoveel kans krijgen om opzoekingen komen te doen. WESALIA II is denkkelijk de enige kring uit de hele buurt waar wekelijks zo veel mensen opzoekingen komen doen. Hun erkentelijkheid, hun vriendelijkheid, hun dankbaarheid,... zijn de morele steun die je nodig hebt om verder te doen op de ingeslagen weg. Zij staan in schril contrast met de reacties die je in 't dorp hoort. Wij hopen in de nabije toekomst ons archief voor de bezoekers nog te kunnen uitbreiden. We werken onverstord verder aan het overschrijven van haast onleesbare bevolkingsboeken. Mogelijk zouden deze dan ook op computer kunnen gezet worden. De notarisakten zullen ook nog aangevuld worden. Wie wil er voor ons beginnen met het inscannen van oude foto's, akten,...? Hopelijk kunnen we kortelings vanuit Rijksarchief Antwerpen archiefstukken gaan halen om te kopiëren en ze dan ter beschikking van onze bezoekers te zetten. Wie kan ons helpen bij het maken van een website?

" Menschen van Wuestwezel, "er roert entwat" in uw dorpkén, werkt mee zoveel ge kunt. LEVE WESALIA " (uit WESALIA I)

Wegens plaatsgebrek kunnen de andere rubrieken niet verschijnen. Hopelijk kunnen we een volgende keer daar speciale aandacht aan besteden.

MERCATOR

Bank en Verzekeringen

Kantoor Tom Van Boxel
Bredabaan 416
2990 Wuustwezel
Tel.: 03 669 53 32
Fax: 03 669 53 33
CDV 25 673

Kantooruren
ma, wo, vr: 9.00 - 12.30 u
en 16.30 - 18.30 u
di: 9.00 - 12.30 u
za: 10.00 - 12.00 u

(zaterdag niet in juli en augustus)
en na afspraak

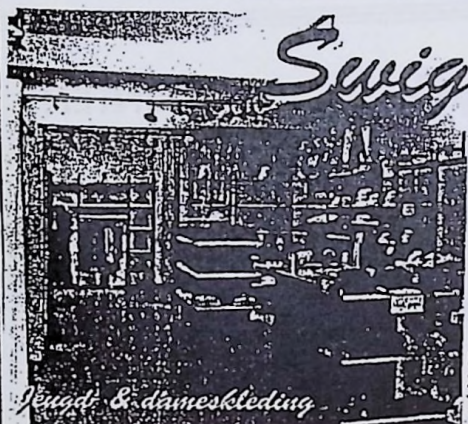
Tom Van Boxel
kantooragent

www.mercator.be

OPTIEK VAN BAEI

- BRILLEN
- CONTACTLENZEN
- HOORAPPARATEN

Bredabaan 472 / 2990 Wuustwezel
Tel : 03 / 669 72 50

Swiggy's
O'Neill
- DKNY
- Rags
- Guess?
- Tommy Hilfiger
- American outfitters
- Naturel
BREDABAAN 437
2990 WUUSTWEZEL
TEL 03-669.56.43

Heren- & dameskleding

FOTO

VAN MIRLO

Marij VAN MIRLO
Bredabaan 460
Wuustwezel
03/669 72 77

OFFICIEEL FORD AGENT

Herstellingen - Onderhoud alle merken
Gespecialiseerd in carrosseriewerk
Eigen depannagedienst
Benzinestation Texaco

Garage - Carrosserie

LUMAR
Cars NV

Bredabaan 526 - 536 - 2990 Wuustwezel
T: (03) 669 72 83 F: (03) 669.80.81
E-mail: lumarcars@glo.be

HONDA
VERKOOP-SERVICE

Motorhandel
JOS VERMEEREN

A. Blommaertstraat 11 - 2990 Wuustwezel - Tel. 03/669 69 49
B.T.W. 627.178.937 - H.R. Antw. 209.021

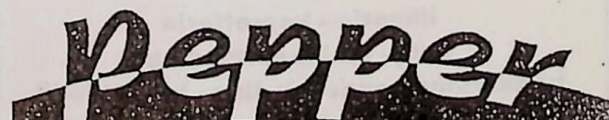

Landbouwkrediet

Agentschap WUUSTWEZEL

Bredabaan 447 - 2990 Wuustwezel
Tel. 03/669.50.10 - Fax 03/669.50.20

Eethuis

Bredabaan 506 • 2990 Wuustwezel
Tel. 03-669 91 59 • Fax 03-667 14 40 • www.pepper.be

Modecentrum
HERRIJGERS
WUUSTWEZEL

**KLEDING VOOR DAMES EN HEREN
OOK VOOR BRUID - BRUIDEGOM
EN SUITE**

Kalmthoutse stwg 6
2990 Wuustwezel Tel: 03/ 669 72 72

**'t MEIKLOKJE
BLOEMEN**

GUIDO GEZELLELAAN 16
WUUSTWEZEL
03/669 71 58

GARAGE HERMAN

Verkoop nieuwe en tweedehands Mercedes-wagens
met garantie en interessante kortingen
Onafhankelijk MERCEDES verkoper
Alle herstellingen en onderhoud

Bredabaan 469 tel : 03/669 65 55
2990 Wuustwezel

elite

lingerie - korsetterie
baby- en kinderkleding
badkleding - onderkleding - nachtkledij
voor dames - heren en kinderen

BREDABAAN 462 2990 WUUSTWEZEL
TEL : 03/ 669 72 29

Rombouts & Co N.V.
SPAREN-LENEN-VERZEKEREN-BELEGGEN

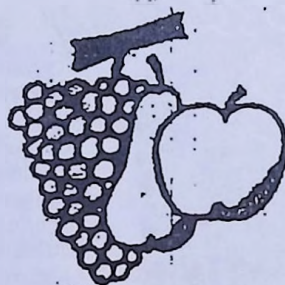
Ma.	09.00 - 12.00 uur	13.30 - 16.30 uur
Di.	09.00 - 12.00 uur	13.30 - 16.30 uur
Wo.	09.00 - 12.00 uur	
Do.	09.00 - 12.00 uur	13.30 - 16.30 uur
	18.00 - 19.00 uur	
Vr.	09.00 - 12.00 uur	13.30 - 17.00 uur

en op afspraak

Bredabaan 503 - 2990 Wuustwezel
Tel. 03 669 70 40 - Fax 03 669 83 04
hedwig.rombouts@pandora.be
CDV 26908

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst

**GROENTEN
EN FRUIT**

"In de Poort"

Bredabaan 419
2990 Wuustwezel
Tel. 03/669.82.07

OPTIEK
DE **LEERSNIJDER**

Bredabaan 419 c
2990 Wuustwezel
Tel. 03/66 96 321

Openingsuren :
van 9.00 tot 12.00 u.
van 13.30 tot 18.30 u
maandag gesloten

AIVAK
Immobilier
Info@aiwak.com
T 03/669.88.33 - F 03/669.89.33

DRIEMAANDELIJKS LEDENBLAD

JAARGANG: 4 NR. 7
april 2003

Verantwoordelijke uitgever:
HEEMKUNDIGE KRING WESALIA II
p/a Stan Dirven
Gemeentepark 14 2990 Wuustwezel

G. Slaoten

Laurien 45

ML 4751 KG Oud Gastel